

CURIERUL JUDICIAR

REVISTĂ DE DOCTRINĂ-JURISPRUDENȚĂ-LEGISLAȚIUNE-ECONOMIE POLITICĂ-FINANȚE-SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
fost Ministru, Avocat
Președintele Uniunii avocaților din România

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov, Avocat; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Coher**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constanținescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Radu Dimiu**, Magistrat la Trib. Ilfov; **Vințilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Avocat; **D. Găleşescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-lași**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticei Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

REVENDICAREA ÎN DREPTUL ROMÂN *)

— *Revendicarea în Dreptul Român*, de prof. Al. Cerban;
— *Reorganizarea Ministerului Public de pe lângă tribunale*, de Ioan-G. Ene, magistrat.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

— *Înaltă Curte de Casație și Justiție S. Unite: Lt.-col Dok-saki I. cu Casa Generală de Pensii* (Neconstituționalitate Pensii. Ofițeri veterani mobilizați în război. Dreptul de recitificare a pensiilor după gradul ce-l au la promulgarea legii din 1920);

— *Idem, s. I: Adela Birnbaum cu Statul* (Legea circulației. Șofer militar. Constatarea capacității de a conduce de către o comisiune de ofițeri din corp. Nevalabilitate. Lipsa permisului legal de conducere. Accident. Răspunderea patronului);

— *Idem, idem: Ecaterina Ionescu-Cair cu Mirelele Soare* (Legea conversiunii. Declarație făcută sub regimul legii de asanare din 1932. Declarație făcută împreună cu alți debitori. Are caracter definitiv sub legea din 1934. Omisiune de a trece în declarație un creditor. Consecințe);

— *Idem s. II: Gh. Negoescu cu Ministerul Public* (Mandat de arestare. Dacă nulitățile săvârșite cu ocazia confirmării anterioare mai pot fi invocate după ce a intervenit ulterior o nouă confirmare. Soluție afirmativă);

— *Idem s. III: Șt. Dinulescu cu Ministerul Justiției* (Contencios administrativ. Acțiune pentru anularea unei hotărâri disciplinare definitive. Nerespectarea termenelor din art. 57 din legea statutului funcționarilor publici. Nu atrage nulitatea hotărârii disciplinare. Independența acțiunii disciplinare față de acțiunea penală. Consecințe. Recuzarea membrilor comisiei disciplinare. Inadmisibilitate);

— *Idem, idem: Aurel Mureșanu cu Ministerul de Justiție* (Gardian la penitenciar. Definitivare și obținerea calității de funcționar și stabilitatea. Condițiuni. În ce cazuri poate avea acțiune în contencios).

JURISPRUDENȚĂ STRĂINĂ

— *Casația italiană I* (Societate. Raporturi interne și externe. Condițiuni necesare existenței ei. Profit. Repartizarea între soți);

— *Idem, idem* (Tutelă. Protutor. Reprezentanța minorului);
— *Idem, idem* (Obligațiuni și contracte. Materie comercială. Termen esențial);

— *Idem, II* (Vânzare. Plata la domiciliul vânzătorului. Prescripție. Vânzare dela o piață la alta. Denunțarea vișilor aparente. Terinen. Prescripție. Acte întrerupătoare);

— *Idem, idem* (Asigurare. Subrogare. Risc. Limitare. Excludere);

— *Curtea din Alexandria* (Un creditor nu poate prin acțiunea sa să lase să se acumuleze daunele de întârziere), cu Nota d-lui H. Udrea, magistrat.

— *C. Ap. Aix s. I* (Asigurare contra furtului. Abuz de încredere. Deteriorare. Situația obiectului riscului. Sediul principal al întreprinderii asiguratului sau sucursalei. Nu se face nicio deosebire. Risc garantat);

— *C. Ap. Grenoble s. I* (Expertiză. Misiune. Limite. Anchete. Desemnarea unui medic. Nulitate. Culpă victimei. Copil. Lipsa de supraveghere. Responsabilitate împărțită);

— *C. Ap. Paris s. VII* (Novațiune. Titluri. Subscripție. Absența efectului novator. Acțiune pentru plata biletelor de bancă. Prescripție. Acțiunea pentru plata mărffi. Primire).

Lucrarea d-lui magistrat Anghel M. Dragomirescu cu privire la revendicarea în dreptul român constituie un studiu documentat asupra problemelor multiple și variate la care dă naștere acțiunea cea mai importantă și cea mai practică din sfera dreptului Patrimonial și care totuși a rămas nereglementată de legiuitor. Având numeroase referințe doctrinare și jurisprudențiale, o clasificare metodică a cestiunilor expuse, un stil clar și precis, studiul precitat formează o contribuție serioasă în literatura noastră juridică. Fără a intra în examinarea tuturor cestiunilor și controverselor de drept care sunt cercetate în această monografie, ne mărginim a releva două cestiuni în privința cărora nu suntem de acord cu soluțiunile admise de autor și anume una relativă la natura juridică a dispozițiunei consfințite de art. 568 proc. civ. și cealaltă relativă la modul de dovadă ale dreptului de proprietate.

În ce privește prima cestiune, autorul după ce enunță cele trei păreri care s'au susținut și anume că art. 568 ar consfinți, după unii, o decădere, după alți o prescripție achisitivă cu termen scurt și în fine, după o ultimă părere, o prescripție extinctivă sau liberatorie în favoarea adjudecatarului față de terțul care pretinde un drept de proprietate asupra imobilului adjudecate, se raliază la acest din urmă mod de a vedea pe care-l adoptă pur și simplu fără motivare.

Credem că această caracterizare juridică dată dispozițiunei cuprinse în art. 568 este greșită fiind date condițiunile de aplicare ale acestui text și că în realitate ne aflăm în fața unei prescripțiuni achisitive care prezintă unele trăsături derogatorii dela dreptul comun.

Este adevărat că, cu ocazia desbaterilor parlamentare, unii deputați au propus un amendament în sensul de a se considera termenul de 5 ani dela data executării ordonanței de adjudecare, ca termen de decădere, în interesul siguranței terților care dobândesc imobile vândute la licitație; or ministrul justiției, defunctul C. G. Dissescu, autorul proiectului de procedură civilă, cerând respingerea amendamentului a pretins că este vorba de o prescripție liberatorie care are și ceva din caracterul decăderii de drepturi, anume că curge și contra minorilor, însă în privința averilor dotale, această prescripție-

*) Lucrare tipărită în atelierele Soc. Curierul Judiciar. Preț 160 lei.

ne rămâne sub rânduelile codului civil; din aceste discuțiuni s'a tras conclusia că legiuitorul ar fi creat și reglementat în art. 568 proc. civ. o prescripție extinctivă.

Acest raționament nu ni se pare decisiv. În adevăr, desbaterile parlamentare și păreriile exprimate de autorul sau redactorii unui proiect de lege, pot servi ca norme pentru a interpreta și a determina sensul unei legi, și sfera ei de aplicațiune, atunci când textul legii nu este clar și înțelesul ei este îndoielnic. Când însă este vorba de a preciza natura juridică a unei instituțiuni sau reguli de drept, trebuie să ținem seama nu de păreriile exprimate în cursul desbaterilor parlamentare, care pot fi eronate, ci de condițiunile de aplicare ale acelei dispozițiuni legale, astfel cum sunt stabilite în textul legii, de scopul urmărit de legiuitor, precum și de afinitatea pe care o prezintă cu alte norme de drept pentru ca, din apropierea tuturor acestor elemente, să putem recunoaște fisionomia juridică și înțelesul tehnic al acelei instituțiuni sau reguli juridice.

Or, examinând cestiunea sub acest aspect, părerea noastră este că nu se poate ajunge la altă conclusiune decât aceea că, în art. 568 proc. civ., legiuitorul a consfințit o prescripție achisitivă cu termen scurt.

În adevăr, ceea ce caracterizează prescripția extinctivă și o diferențiază de cea achisitivă este faptul inacțiunii titularului dreptului în cursul timpului fixat de lege, pe când prescripția achisitivă sau usucapiunea implică întotdeauna și în mod necesar posesiunea din partea celui ce invoacă această prescripție; pe de altă parte, deși în principiu, conform art. 1890 c. civ. toate acțiunile, atât reale cât și personale, se prescriu prin 30 de ani, nu-i mai puțin adevărat că nu toate drepturile reale sunt susceptibile de a se stinge prin simpla inacțiune a titularului; astfel deși uzufructul, servituțile și ipoteca se stinge prin prescripțiune, se admite că dreptul real cel mai important, dreptul de proprietate nu se pierde prin neus; numai prin prescripția achisitivă realizată în persoana posesorului s'ar putea pierde pe cale de conecință, dreptul de proprietate și prin urmare acțiunea în revendicare care este sancțiunea acestui drept.

Rezultă deci că în ipoteza unei adjudecări imobiliare silite, acțiunea în revendicare a terțiului care se pretinde proprietarul imobilului adjudecat, nu se stinge pur și simplu prin neexercitarea acțiunii în termen de 5 ani dela executarea ordonanței de adjudecare, ci numai dacă în acest interval de timp, terțiul adjudecatar a îndeplinit condițiunile legale pentru a putea dobândi prin prescripție achisitivă proprietatea imobilului adjudecat. A admite o prescripție liberatorie ar însemna să atribuim dreptului de proprietate și acțiunii în revendicare care o sancționează, în ipoteza specială a unei vânzări silite, o trăsătură caracteristică care le schimbă în totul fisionomia juridică tradițională excepțională, fără ca din textul legii, din expunerea de motive sau din desbaterile parlamentare, să resulte în mod precis intenția legiuitorului de a face această inovațiune.

Din contra, din condițiunile de aplicare ale art. 568, rezultă în mod incontestabil că acest text consfințește o prescripție achisitivă cu termen scurt. În adevăr, o prescripție liberatorie implică pierderea dreptului prin simpla inacțiune a titularului; or art. 565 nu fixează punctul de plecare al prescripției cincinale din momentul în care terțiul revendicant a încetat de a avea posesiunea imobilului adjudecat, ci din momentul în care ordonanța de adjudecare, rămânând definitivă, a fost executată, adică din momentul punerii în posesiune efectivă a adjudecatarului asupra imobilului vândut, după cum rezultă din combinația art. 561 și 564 pr. civ.; de

aici urmează că legiuitorul subordonează posibilitatea invocării prescripției din partea adjudecatarului la condițiunea unei posesiuni *animo domini*, exercitată în condițiunile prevăzute de art. 1846 și 1897 cod. civ., de către adjudecatar, ceea ce constituie tocmai caracteristica prescripției achisitive.

Deci nu-i suficient ca ordonanța de adjudecare să fi fost executată și ca să fi trecut cinci ani dela executare, pentru ca, *ipso facto*, terțiul să fi pierdut dreptul său de proprietate, ci trebuie ca, în tot acest interval de timp, adjudecatarul să fi rămas în posesiunea imobilului vândut și să fi exercitat această posesiune *ad usucapiendum*.

Dovada incontestabilă că legiuitorul din 1900 n'a înțeles să înoveze în această privință față de soluțiunea consfințită de doctrină și jurisprudență pe baza principiilor generale de drept, rezultă din dispoziția transitorie prevăzută în art. 568 aliniatul final. Prin această dispoziție, legiuitorul dispune că dacă în momentul promulgării legii din 1900, exista o prescripție în curs a unui imobil adjudecat, pentru a cărei împlinire ar trebui să treacă mai mult de cinci ani, în asemenea caz, va fi suficient termenul de 5 ani socotit dela data aplicării legii din 1900.

Or este constant și necontestat că sub imperiul vechiului cod de procedură civilă, adjudecatarul unui imobil nu putea să se apere contra acțiunii în revendicare intentată de un terțiu, decât pe temeiul prescripției achisitive conform dreptului comun prin trecerea de 10 sau 20 ani, considerându-se ordonanța de adjudecare ca un just titlu; rezultă prin urmare că legiuitorul a înțeles să mențină o continuitate în ce privește natura prescripțiunii, iar nu să transforme prescripția din achisitivă, cum a fost până la 1900, în liberatorie sau extinctivă. Este adevărat că prescripția achisitivă prevăzută de art. 568 pr. civ., prezintă această particularitate care o apropie de așa zisele decăderi că prin voința expresă a legiuitorului ea nu este suspendată în favoarea minorilor și interzișilor; dar suspendarea cursului prescripțiunii care constituie un caracter comun, atât prescripției achisitive, cât și celei extinctive, nu este totuși o trăsătură esențială a acestei instituțiuni juridice, căci chiar legiuitorul codului civil prevede o serie de prescripțiuni în articolele 1903 și urm., care, conform art. 1908, „curg contra minorilor și interzișilor”.

Examinarea cestiunii cu privire la natura prescripțiunii cincinale, edictată de art. 568 proc. civ., nu prezintă un interes pur teoretic, ci are o utilitate practică incontestabilă. În adevăr, dacă considerăm că în art. 568 este vorba de o prescripțiune achisitivă cu oarecare particularități derogatorii dela dreptul comun în ce privește termenul și suspendarea, consecința este că adjudecatarul nu se poate prevala de prescripție decât dacă, în tot acest interval de timp, a fost în posesiunea imobilului și această posesiune să întrunească caracterele prevăzute de art. 1847 cod. civ. De aceea urmează că incapacitatea de a dobândi a adjudecatarului, care n'ar avea nicio importanță în ipoteza unei prescripțiuni extinctive a acțiunii în revendicare, ar constitui din contra un obstacol legal în ipoteza unei prescripțiuni achisitive.

* * *

În ce privește mijloacele de dovadă ale dreptului de proprietate, autorul monografiei de care ne ocupăm preconizează pur și simplu adoptarea soluțiunii consfințite de jurisprudența franceză actuală, după care stabilirea dreptului de proprietate imobiliară n'ar trebui să se facă după normele prescrise de codul civil în art.

1170 și urm. cu restricțiunile prevăzute de art. 1191 și urm. din același art., întru cât acele norme s'ar referi numai la dovedirea raporturilor juridice de creanță; că este suficient într-o acțiune în revendicare pentru ca reclamantul să aibă câștig de cauză, ca să facă conform formulei exprimate de Aubry et Rau *la preuve d'un droit meilleur ou plus probable que celui du défendeur* (t. II, p. 563, nota 6) și această dovadă poate să rezultă din prezumții de fapt trase din actele și împrejurările cauzei.

Persistăm în părerea exprimată într-o notă publicată în „Pandectele române” din 1927, I, p. 195, că soluțiunile jurisprudenței franceze cu privire la dovedirea dreptului de proprietate, își pot găsi aplicațiunea și justificarea lor, în considerațiuni de echitate și necesitate practică, dar ele sunt lipsite de basă legală și nu sunt conforme spiritului legislațiunei noastre civile. Deoarece nu există în Codul nostru civil o reglementare specială a modurilor de dovadă ale dreptului de proprietate, nu putem eși din următoarea alternativă: sau admitem că regulile enunțate în capitolul IX de sub titlul III din cod sunt aplicabile nu numai la „probațiunea obligațiunilor și a plăței”, după cum este titulatura acestui capitol, ci au un caracter general și se aplică deci și în materia drepturilor reale, întru cât dispozițiunile cuprinse în textele respective reglementează proba faptelor și actelor juridice în genere; sau admitem, pe temeiul art. 1912 din cod civ., persistența normelor juridice din vechiul nostru drept, aplicând sub imperiul codului civil, dispozițiunile din Codul Calimach și Codul Caragea care reglementează mijloacele de dovadă ale dreptului de proprietate și restrângem astfel sfera de aplicațiune a art. 1169 și urm. din codul civil, numai la dovedirea faptelor și actelor juridice din care derivă un drept de creanță.

ALEXANDRU CERBAN

Profesor de Drept civil la Universitatea din București

REORGANIZAREA MINISTERULUI PUBLIC DE PE LANGĂ TRIBUNALE

Este îndeobște cunoscut că jurații mai mult achită decât condamnă. De asemenea se știe că fiecare afacere care se supune pentru judecare curților cu jurați, este cercetată mai întâiu de judecătorul de instrucție și apoi reexaminată de camera de punere sub acuzare. Prin urmare, pentru ca o afacere să fie trimeasă juraților pentru soluționare, trebuie să existe în cauză indicii foarte serioase de vinovăție. În aceste împrejurări concluzia inevitabilă este că majoritatea achitărilor nu corespunde situației reale și că jurații de regulă nu corespund misiunii lor. Spre a dezorienta și mai rău pe spectatorul profan, jurații câte odată, foarte rar, nu e vorbă, greșesc și în sens contrar, condamnând acolo unde după bunul simț ar trebui achitat, ori refuzând circumstanțele atenuante acolo unde o micșorare a pedepsei este cerută după împrejurările în care s'a petrecut crima. Autorii de drept penal au scris și continuă să arate care sunt cauzele surprinzătoarelor soluțiuni ce dau jurații în procesele cele mai importante supuse judecăților. Un distins magistrat superior a expus în mod desăvârșit observațiunile sale atât de juste și astăzi asupra cur-

ților noastre cu jurați (*Curierul Judiciar* 1909 pag. 649-657) (1).

Juratul nostru, spune autorul citat, de multe ori nu ține seamă de jurământul prestat la începutul fiecărui proces, că va cerceta cu cea mai întinsă luare aminte faptele ce se aduc în greutatea acuzatului; că nu va trăda nici interesele acuzatului, nici interesele societății care-l acuză. Chiar dacă faptul penal este deplin stabilit și jurații își dau seama de vinovăția acuzatului, totuși ei achită, fie prin impulsionea unui moment de milostivire rău plasată, fie că se amețesc de propria lor putere știind că judecata lor e suverană, fără motivare și fără apel. Unii jurați achită ca să nu-și încarce sufletul. Cumpăna judecății juraților este influențată adesea de poziția socială dominantă a avocaților, mai ales ai apărării, dânsii fiind foarte dese ori deputați ori seantori, ori oameni politici din partidul dela putere, mai ales în provincie. Câte odată la procesele mai mari, când jurații merg la casele lor să ia masa, sau să petreacă noaptea, se produc numeroase insistențe în favoarea acuzatului.

Pe lângă mentalitatea juraților, care este aproape aceeași ca acum 26 de ani, când a fost scris articolul din care extragem aceste observațiuni, frecvența achitărilor se explică și prin felul și sistemul de apărare ce se practică înaintea juraților. Spre a smulge, a obține, a escamota un verdict de achitare la cele mai monstruoase crime, unii avocați apărători recur la toate mijloacele posibile și imposibile. Ei au toate avantajele și privilegiile, deoarece se adresează unei adunări de cetățeni, luați ca din prăvălie, neinițiați în tertipurile avocațești, ei nu judecătorilor deprinși a cântări și controla cele ce se spun înaintea lor (2).

Pentru remedierea consecințelor grave care decurg din verdictele surprinzătoare, ca să nu pronunț cuvântul scandaloase, sau propus mai multe soluțiuni cari privesc atât reorganizarea juriului, cât și procedura în fața Curților cu Jurați. Selecționarea cât mai îngrijită a cetățenilor înscrși în listele pentru jurați, și instituirea unui juriu mixt format din cetățeni și magistrați, sunt ele două importante propuneri ale penaliștilor moderni, cari nu susțin desființarea juriului în materie criminală. De sigur că la elaborarea codului de procedură penală care este în cercetarea comisiuniilor parlamentului român, aceste două chestiuni se vor pune cu siguranță.

Participarea președintelui Curții la deliberările juraților este chiar un punct câștigat în viitorul cod de procedură penală.

O chestiune destul de importantă care va influența în bine activitatea Curților cu Jurați, socotim că este aceea privitoare la reorganizarea ministerului public. Ne propunem a insista mai mult asupra acestei chestiuni, cu cât ea este atât de domeniul procedurii penale, cât și în legătură cu legea de organizare judecătorească, care va avea o nouă înfățișare prin proiectul ce va fi supus parlamentului de d. ministru al justiției. Ministerul public are un rol foarte important în represiunea crimelor și delictelor și ca parte alăturată în procesele cu minori și interziși. Cuvântul său calm și imparțial trebuie să aducă întotdeauna lumină în cauză. Pentru ca procurorul să fie la înălțimea misiunii sale de reprezentant al Corpului social, trebuie

1) G. Flaislen: Câteva obs. asupra Curților noastre cu Jurați. *Curierul Judiciar*, 1909, pag. 641, 649, 657.

2) G. Flaislen, idem.

să aibă nu numai titlul, ci să îndeplinească condițiile prevăzute de art. 97 din legea de organizare judecătorească, dar trebuie să aibă și aptitudini speciale. Se constată o tendință generală de specializare în toate ramurile de activitate omenească, și după cum sunt medici, profesori, avocați specialiști, tot astfel și în magistratură glasuri mult autorizate, au cerut specializarea judecătorilor.

Deși art. 97 din legea de organizare judecătorească cere atât pentru judecători cât și pentru procurori aceleași condiții de numire și înaintare, nu orice judecător se poate comporta cu succes în funcțiunea de procuror, după cum nu orice procuror poate îndeplini oricând și oricum misiunea de judecător. Deși ambele funcțiuni, cea de judecător și cea de procuror sunt grade egale în magistratură, din cauză că legea permite numirea procurorilor fără avizul Consiliului Superior al Magistraturii, se pare că o tradiție rău înțeleasă și lipsită de temei legal a făcut ca oficiul procurorului să fie considerat mai puțin important, ca să nu spun inferior, decât acel al magistratului de scaun.

Așa se explică faptul că judecătorii inamovibili sunt trecuți cu ușurință în posturi de procurori foarte importante.

„Cum, procurorul nu trebuie să fie perfect cunoscător al dreptului și în curent cu toate legile, spre a nu încerca surprize neplăcute, la ședință mai ales, când întrebă a-și spune cuvântul, să nu știe ce să răspundă, lăsând adesea problema la aprecierea tribunalului?

„Dacă judecătorii au posibilitatea de a nu se pronunța imediat asupra unei chestiuni pe care o ignorează, sau asupra căreia nu sunt perfect edificați, procurorul trebuie să-și exprime imediat ce i se cere părerea” (3).

Lupta judecătorească provoacă pasiuni mai ales la curtea cu jurați și nimeni nu-i poate rezista. Ministerul public improvizează ca și avocatul și căldura cuvântării și acțiunii îl mișcă tot așa ca și pe adversarul său. O elementară regulă cere ca să domnească o perfectă egalitate între puterile apărării și ale reprezentantului societății.

Pentru cine dorește aprofundarea acestei chestiuni, recomandăm interesante discursuri ținute de doi magistrați dela Curtea de Apel din București, cu prilejul anului judecătoresc în 1907—1908.

„Oricine s'ar mira văzând pe un reprezentant al ministerului public că urmărește cu timiditate, fără ardoare și fără pasiune pe autorul unei crime monstruoase, în ceea ce privește ministerul public, Omer Talon care a ocupat mult timp funcțiunea ministerului public, zice că pentru a putea să îndeplinească cu succes această însărcinare, nu putea să fie mai bine preparat pentru ea, decât după o practică de 18 ani de avocatură” (4).

„Calitatea cea mai importantă pentru cine este numit sau înaintat în demnitatea de procuror, este aceea de a putea vorbi, de a-și susține în mod oratoric rechizitoriul, adică de a expune în mod clar și culant ideile asupra cărora și-a întocmit un plan de mai înainte.

„Este de compătimit reprezentantul ministerului public care, în fața sălii pline, la jurați mai cu seamă, nu se poate face înțeles din cauza incoerenței, a lipsei de plan și neobișnuinței de a vorbi. Și aici această jenantă situațiune — spune autorul în articolul său, — ar fi inerentă numai debutului, lucrul n'ar fi anormal, dar din nefericire prea adesea se continuă atâta timp cât durează cariera (I. Brănescu, *Curierul Judiciar* 1912)”.

La jurați se presupune printr-o ficțiune, că reprezentanți poporului posedă în mod perfect toate calitățile necesare judecătorului, așa de perfect, încât judecata lor este suverană și fără drept de apel. Neadevărul acestei presupunerii nu mai trebuie demonstrat. Procurorul general, din cauza ocupațiilor la Curte, nu se deplasează să susțină acuzarea la jurați, și din această cauză se văd adesea magistrați la începutul carierei lor sau fără aptitudini speciale, cefindu-și rechizitoriul, sau făcând eforturi disperate să apere dreptatea ultragiată și să înfățișeze prin persoana lor măreția Ministerului Societății. Cu cât crima este mai monstruoasă, cu atât acuzatul se face apărut de cei mai talentați, mai abili, ori mai puternici avocați ai județului unde este judecat. Socotim deci că se impune o modificare a legii noastre de organizare judecătorească, instituindu-se examen la intrarea în magistratură, astfel cum am arătat altă dată în *Pandectele Săptămânale* din 1925, și pentru cei ce se vor dedica parchetului, pe lângă probele dela art. 82 din lege, să fie supuși la o disertațiune de drept penal mai cu seamă, care să dureze o jumătate de oră. Numai aceia vor fi înaintați ori numiți procurori, care vor dovedi reale calități pentru îndeplinirea acestei demnități prea frumoase și pline de răspunderi. Fiindcă magistratul trebuie să fie o persoană distinsă sub toate raporturile, capabilă, instruită, cinstită și morală a spus cândva regretatul George Mărzescu. Dar, din nenorocire, la noi numirile și înaintările în magistratură nu se fac totdeauna după merit, ci de mai multe ori influențe politice ori de familie sau răsplata unor servicii aduse, decid numirea în posturile cele mai importante. Și împreună cu fostul procuror general de Curte, care a scris aceste ultime rânduri, voi spune că nu facem nicio aluzie, ci numai o constatare dureroasă, ce o facem ca magistrați, de cele ce s'au petrecut și se mai petrec încă sub ochii noștri. Fiindcă lumea capătă tot mai mult convingerea că la noi nu plac caracterele independente, ci toți voiesc o magistratură supusă, servilă.

IOAN G. ENE.

Judecător Tribunalul Vâlcea

INALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE S. U.

Adiența dela 30 Ianuarie 1936

Președenția d-lui D. VOLANSCHI, prim-președinte
Lt. Col. Doksaki Ioanovici cu Casa Generală de Pensii
Decizia nr. 16 Dosar nr. 117/932

Neconstituționalitate. Pensii. Ofițeri veterani mobilizați la 1916 Dreptul de rectificare a pensiilor după gradul cel au la promulgarea legii din 1929. Art. 6 lit. b și d din această lege. Dacă se violează art. 17 și 130 din Constituție. Soluțiune negativă.

Art. 6 lit. b, d, din legea dela 20 August 1929 prevăzând ofițerilor pensionari cari au făcut campania 1877-

3) Reorganizarea Minist. Public de pe lângă Tribunal. I. I. Brănescu, *Curierul judiciar* 58 din 912, pag. 674.

4) Discursuri rostite președintele și proc. general al Curții din București cu prilejul deschiderii anului judecătoresc 1907/1908. *Curierul Judiciar* nr. 55 din 1907, pag. 438.

78 și cari au fost mobilizați și în războiul pentru întregirea neamului, precum și văduvelor, dreptul la rectificarea pensii pentru gradul ce-l posedă la aplicarea legii, în conformitate cu dispozițiunile legii generale de pensii, numai cu începere dela 1 Ianuarie 1930, nu a răpit niciun drept din patrimoniul acestor ofițeri, nici lezat drepturi câștigate, astfel că nu aduce niciun fel de atingere principiilor conținute în art. 17 și 130 din Constituție.

Curtea,

Asupra chestiunii neconstituționalității art. 6 lit. d din legea dela 20 August 1929, pentru modificarea unora din dispozițiunile legii generale de pensii, chestiune trimisă în judecata Secțiunilor Unite prin deciziunea nr. 930 din 24 Iunie 1932 a Inaltei Curți de Casație s. III-a:

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care se constată că Lt.-col. Ioanovici adresându-se comisiunii pentru stabilirea drepturilor de pensii, a cerut să se revizuiască pensiunea cu care a fost înscris prin deciziunea comisiunii de pensii nr. 2177 din 1921;

Că, prin deciziunea nr. 5055 din 12 Aprilie 1930, comisiunea, întemeindu-se pe art. 6 lit. b, d din legea de pensii dela 20 August 1929, a admis cererea și a recunoscut petiționarului cu începere dela 1 Ianuarie 1930, o nouă pensie de 2950 lei lunar, în loc de 840 lei lunar, cât i-a fost recunoscut prin vechea deciziune din 1921;

Că Lt.-col. Doksaki Ioanovici a făcut apel, susținând că la revizuirea pensiei nu trebuia să i se aplice art. 10 din legea generală de pensii din 1925, care prevede maximum de pensie, ci legea pensiilor din 1889 și că noua revizuită trebuie să se recunoască cu începere dela 1 Aprilie 1920, iar nu dela 1 Ianuarie 1930;

Că Inalta Curte de Conturi s. I-a, prin deciziunea nr. 50 din 28 Ianuarie 1931, a respins apelul, arătând în motivele deciziei că pensiunea apelantului a fost rectificată în conformitate cu dispozițiunile art. 10 și 110 din legea generală de pensii;

Că, făcând recurs petiționarul, Secțiunea III-a a Inaltei Curți de Casație, prin deciziunea nr. 930 din 24 Iunie 1932, a respins motivele de casare și a trimis dosarul Secțiunilor Unite pentru a judeca neconstituționalitatea art. 6 lit. d din legea de pensii dela 1929;

Văzând motivele de neconstituționalitate formulate astfel :

1. — Neconstituționalitatea lit. d din art. 6 din legea pentru modificarea unora din dispozițiunile legii generale de pensii din 15 Aprilie 1925 (legea din 20 August 1929, publicată în Monitorul Oficial nr. 183 din 20 August 1929).

Legea dela 2 Septembrie 1920, privind pe cei care au luat parte la războiul pentru întregirea neamului, a prevăzut rectificări de pensie și de drepturi de pensie pentru toate categoriile de pensionari dinaintea războiului, cari au luat parte și în războiul pentru întregirea neamului. Dar a omis să rezolve situația ofițerilor veterani din războiul dela 1877/78, cari pensionari fiind și puși în retragere pentru limită de vârstă, au cerut și au fost mobilizați și în războiul pentru întregirea neamului. Acești simpatici ofițeri, pe lângă aportul moral adus trupelor de război prin prezența lor între luptători, au adus și servicii reale de mare însemnatate, contribuind cu experiența lor și cu sufletul lor de mari veterani la însărcinări

rile armatei în război, cum în speță Lt.-colonel Ioanovici Doksaki a condus în timpul războiului partea sedentară a unei divizii de cavalerie, îngrijind de hrana trupei și a cailor și de toată averea diviziei. Or, legiuitorul a pierdut din vedere că acești veterani dela 1877, cari căpătaseră gradul și după înscrierea lor la pensie, și cu care grade au adus servicii în războiul pentru întregirea neamului, și cu ocazia legii dela 2 Septembrie 1920, când s'a prevăzut dispoziția să li se rectifice pensiile cu adăogarea ca timp servit pentru pensie și a timpului servit în război, a pierdut din vedere să prevadă ca acea rectificare să se facă pe gradul cu care a servit în război. Și a lăsat astfel în vigoare dispoziția din legea generală de pensii, ca gradele obținute după înscrierea la pensie să nu mai fie ținute în seamă pentru rectificări de pensii.

Această situație nedreaptă a vrut s'o repare legiuitorul dela 20 August 1929, când, prin art. 6 lit. b a prevăzut că ofițerilor pensionari cari au făcut campania 1877/78 și cari au fost mobilizați și în războiul pentru întregirea neamului, să li se rectifice pensia, stabilindu-li-se pentru gradul ce-l posedă la aplicarea legii, în conformitate cu dispozițiunile legii generale de pensii în vigoare.

Acest text e prevăzut în legea dela 20 August 1929, care are de scop modificarea dispozițiunilor legii generale de pensii din 15 Aprilie 1925, în punctele de care se ocupă. Așa că, cuvintele stabilindu-li-se (pensia) pentru gradul ce-l posedă la aplicarea legii înseamnă că e vorba de gradul ce acești ofițeri îl aveau în momentul aplicării legii generale de pensii, adică la 15 Octombrie 1925, și deci acest text, recte lit. b din art. 6 din legea din 1929, dispune retroactiv, modificând legea generală de pensii dela 1925.

În lumina acestor considerațiuni lit. d din același art. 6 d'n legea din 1929 confuzionează lit. b de mai sus. Și cum a avut darul de a răpi instanțelor de judecată posibilitatea de a face rectificarea pensiei Lt.-colonel Ioanovici Doksaki, pe data aplicării legii generale de pensii, adică pe data de 15 Octombrie 1925, acest text, recte lit. d din art. 6 din legea d'n 1929 este neconstituțional în speța noastră.

2. — Violarea art. 17 din Constituție. Prin art. 2 par. 1 din legea generală de pensii d'n 1902 (v. Hamangiu, vol. III, pag. 2429), s'a prevăzut că ofițerii și asimilații lor care au făcut campania din 1877/78 rămân sub regimul pensiilor militare din 1889, cu modificările și în următoarele împrejurări. Acestor ofițeri nu li se aplică maximum de pensie. Legea din 2 Septembrie 1920, pentru cei cari au luat parte la războiul pentru întregirea neamului, iarăși nu prevede maximum de pensie. Iar cum art. 83 d'n legea generală de pensii din 1925, pentru cei care au luat parte la războiul pentru întregirea neamului trimite la aplicarea legii din 2 Septembrie 1920, înseamnă că Lt.-col. Ioanovici Doksaki nu i se poate aplica maximum de pensie.

În lumina acestei logici, prin aplicarea maximului din legea generală de pensii art. 4, se răpește recurentului un drept intrat în patrimoniul său și în acest sens s'ar viola și art. 17 și 120 din Constituție.

Considerând că prin art. 6 lit. b, d din legea dela 20 August 1929, pentru modificarea unora din dispozițiunile legii generale de pensii, se prevede următoarele: ofițerilor pensionari cari au făcut campania 1877-78 și cari au fost mobilizați și în războiul pentru întregirea neamului, precum și văduvelor lor, li se vor rectifica pensia stabilindu-li-se pentru gradul ce-l posedă la aplicarea legii, în conformitate cu dispozițiunile legii generale de pensii în vigoare;

Pensiunile rectificate conform dispozițiunilor acestui articol curg în favoarea celor în drept numai cu începere dela 1 Ianuarie 1930.

Considerând că textul de mai sus acordă ofițerilor veterani cari au luat parte și la războiul pentru întregirea neamului, dreptul la o pensie corespunzătoare gradului obținut în ultima campanie, remediindu-se situația legală anterioară, potrivit căreia pentru rectificarea pensiei cuvenite acestor ofițeri nu se ținea seamă decât de gradul din momentul pensionării lor, care avusesse loc înaintea războiului;

Că, legiuitorul creind pentru acești pensionari un drept nou a putut să-i determine condițiile și să-i fi zeze limitele;

Că, prin art. 6 din legea din 20 August 1929, prevăzând pe de o parte că noile pensii rectificate sunt supuse dispozițiilor legii generale de pensii, deci și maximului fixat prin art. 10 al acestei ultime legi, iar pe de altă parte, că aceste pensii curg în favoarea celor în drept numai cu începere dela 1 Ianuarie 1930, prin aceste dispozițiuni nu s'a adus atin-gere vreunui drept câștigat al recurentului, întru cât, după cum s'a arătat mai sus, sub regimul legal anterior legii din 1929 nu exista în patrimoniul pensiona-rilor ofițeri veterani, dreptul la pensie corespun-zătoare gradului ultim obținut în războiul pentru în-tregirea neamului;

Că, astfel fiind, prin legea dela 20 August 1929, ne-răpindu-se niciun drept din patrimoniul pensionari-lor mai sus arătați, ci, din contră, adăogându-se dis-pozițiunile art. 6 lit. b, d, cari determină condițiunile și fixează limitele noului drept creat, nu a putut a-duce niciun fel atingeri principiilor conținute în art. 17 și 120 din Constituție și, prin consecință, recursul de față se respinge.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE S. I-a

Audiența dela 22 Ianuarie 1936

Președinția d-lui S. TÎPEI consilier

Adela Birnbaum cu Statul

Decizia nr. 72 Dosar nr. 1615/935

Legea circulației. Șofer militar. Constatarea capaci-tății de a conduce de către o comisiune de ofițeri din corp. Lipsa permisului legal de conducere. Accident. Răspunderea patronului de daunele cauzate unui tert. Art. 5 din legea circulației. Art. 1315 cod. civ. bucovi-nean.

Potrivit art. 5 din legea privitoare la circulația au-tomobilelor, rezultă că capacitatea de a conduce un au-tomobil nu poate fi constatată în mod valabil decât numai de către comisiunea specială prevăzută de lege și determinată de regulamentul ei și nu se poate do-vedi decât printr'un permis de conducere obținut de la prefectura poliției respective și aceasta indiferent dacă conducătorul este civil sau militar, fiindcă legea nu face nicio distincție.

Prin urmare, instanța de fond neconstatând exis-tența unei asemenea probe de capacitate în confor-mitate cu dispozițiunile legale în vigoare, nu putea conchide în mod legal la apărarea intimatului de răs-pundere pentru daunele pretinse de recurentă pe ba-za art. 1315 cod. civ. buc., care prevede că acela, care se servește la executarea afacerilor sale de o persoană incapabilă este responsabil pentru dauna cauzată de o atare persoană unui tert.

Curtea.

Asupra recursului făcut de Adela Birnbaum con-tra deciziei Curții de Apel Cernăuți s. I-a nr. 50 din 1935 dată în proces cu Statul român.

Având în vedere decizia atacată cu recurs, prin ca-re se constată că recurenta a chemat în judecată pe intimat pentru a fi obligat să plătească 31410 lei da-une și o rentă viageră de 2000 lei lunar, pentru faptul că la 9 Iulie 1926, pe la orele 7 seara, o camionetă a Regimentului 4 Pionieri, condusă de soldatul Serafim Iacob, care nu avea dreptul de a conduce o mașină, nefiind șofer autorizat, venind cu o viteză vertiginoa-să pe strada Stefan cel Mare și făcând viraj spre a întra în strada Coșanovschi, din cauza vitezei și ne-priceperei conducătorului, a trecut pe trotuar, a lovit cu putere pe fiul recurentei, Iulius Birnbaum, unicul ei fiu, care o întreținea, l-a isbit de perete și i-a sdro-bit capul omorându-l pe loc; astfel recurenta a sufe-rit daunele din acțiune, pentru care urmează a răs-punde intimatul;

Că Tribunalul Cernăuți, prin sentința nr. C II 193 27, din 27 Ianuarie 1928, respinge acțiunea; recurenta făcând apel, Curtea de Apel Cernăuți s. I-a, după ce înalta Curte de Casație a casat o decizie anterioară a aceleiași Curți de Apel s. II-a nr. 190 din 1929, prin decizia atacată cu recurs, respinge apelul și confirmă sentința apelată;

Că pentru a da această soluțiune, Curtea de Apel, e-xaminând chestiunea dacă se poate stabili culpa inti-matului în ce privește accidentul de circulație pro-dus de soldatul Serafim Iacob, constată că recurenta își întemeiază acțiunea pe dispozițiunile art. 1315 c. c. buc., care prevede că acela, care se servește, la e-xecutarea afacerilor sale de o persoană incapabilă este responsabil pentru dauna cauzată de o atare persoană unui tert; și cercetând dacă soldatul Serafim Iacob, de care s'a servit intimatul în executarea afacerilor sale, a fost incapabil, cum a susținut recurenta, Cur-tea de Apel constată din probele administrate că sol-datul Serafim Iacob este șofer format în corp ca și ceilalți doi soldați șoferi, cari au condus și conduc au-tomobilele militare, că a depus examen în fața unei comisiuni formate din doi ofițeri și că numai în ur-ma acestui examen i s'a permis să conducă automo-bilele militare; că a mai condus și știe să conducă des-tul de bine un automobil; în fine Curtea de Apel mai constată, din rezultatul probelor administrate că sol-datul Serafim Iacob a fost bine format pentru mese-ria lui, că a prestat un examen de capacitate în toată forma, că a fost utilizat la regimentul de pionieri în mod regulat ca șofer cu succes și că accidentul se da-torește faptului că s'a defectat bara de direcție a ma-șinei și că toate efortările șoferului de a evita acci-dentul au rămas fără rezultat și conchide că nepăzi-rea regulamentelor și circulația cu viteză mare îl privește direct pe șofer și nu angajează răspunderea intimatului ca patron;

Având în vedere că prin motivul I de casare recu-renta invoacă nemotivare, lipsă temeiurilor de fapt și întemeiere pe articole străine de firea pricinii și sustine în desvoltare că Curtea de Apel gresit a con-siderat că Statul nu poate fi făcut răspunzător pen-tru daunele recurentei pe motiv că s'ar fi stabilit că soldatul care a condus camionul, era șofer examinat și cunostea foarte bine mecanismul conducerii, deoa-rece de nicăeri nu rezultă că numitul ar fi avut per-

mis de conducere, eliberat de autoritățile prevăzute de legea automobilelor, iar confirmarea unor ofițeri, că numitul ar fi fost examinat la regiment de către ofițerii regimentului și că s'ar fi constatat că știe să conducă un automobil, nu este o dovadă suficientă în sensul legii pentru circulația automobilelor, că, conducătorul a fost un șofer examinat și că avea dreptul să conducă un automobil;

Considerând că, potrivit art. 5 din legea privitoare la circulația automobilelor, nimeni nu poate conduce un automobil fără a avea un permis, eliberat de autoritățile hotărâte prin regulamentul legii, pe temeiul examenului ce va trece în fața unei comisii speciale, iar potrivit regulamentului de aplicarea acestei legi, prin care se dezvoltă dispozițiunile ei, permisul de conducere se eliberează de una din prefecturile de poliție, examenul se trece în fața unei comisii compuse din prefect sau un delegat al prefecturii ca președinte, un inginer specialist, un membru delegat al A. C. R. R. sau de unul din A. C. Regionale, acolo unde există, iar unde nu există, de un specialist în mecanică și conducerea automobilelor și în fine un asemenea examen constă din probe, din cari să rezulte că solicitatorul permisului posedă suficiente cunoștințele de conducere, etc.

Considerând că din aceste dispozițiuni rezultă că capacitatea de a conduce un automobil nu poate fi constatată în mod valabil decât numai de către comisiunea specială prevăzută de lege și determinată de regulament și nu se poate dovedi decât printr'un permis de conducere obținut dela prefectura de poliție respectivă și aceasta indiferent dacă conducătorul este civil, sau militar, deoarece prin textul citat din lege se prevede în general că nimeni, deci nici militarul, nu poate conduce un automobil fără a avea un asemenea permis;

Considerând că în speță nu există constatare în fapt din care să rezulte că soldatul Serafim Iacob, care a condus camioneta în cauză în momentul accidentului, ar fi trecut examenul de conducere înaintea unei comisii speciale, cum prevede legea privitoare la circulația automobilelor și că ar fi avut un permis de conducere dela autoritatea hotărâtă prin regulamentul acestei legi;

Că așa fiind în lipsa constatării existenței unei asemenea probe de capacitate, obținută în conformitate cu dispozițiunile legale în vigoare și întemeindu-se numai pe faptul că soldatul Serafim Iacob a fost examinat la regiment de doi ofițeri ai regimentului, care ar fi constatat că el știe să conducă un automobil, Curtea de Apel n'a putut să constate că numitul soldat era șofer examinat și capabil de a conduce un automobil și în baza unei asemenea constatări nu a putut conchide la apărarea intimitei de răspundere pentru daunele pretinse de recurenta în baza art. 1315 c. c. buc., decât numai prin nemotivare, eroare groșieră de fapt și exces de putere;

Că prin urmare, motivul I de casare fiind întemeiat, fără a mai fi utilă în cauză și discutarea celorlalte motive, recursul urmează a se admite și a se casă decizia atacată cu recurs și a se trimite afacerea la aceeași Curte de Apel pentru o nouă judecare, cu cheltuieli de judecată fixate prin apreciere la suma de 4.000 lei;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 21 Februarie 1936

Președinția d-lui AL. IUCA președinte

Ecaterina Ionescu Cair cu Mireille Soare

Decizia nr. 248 Dosar nr. 42/1936

Legea conversiunii. Declarație făcută sub regimul legii de asanare din 1932. Declarație făcută de debitor împreună cu alți debitori. Are un caracter definitiv sub imperiul legii din 1934. Omisiunea de a trece în declarație pe un creditor. Consecința e renunțarea la beneficiul legii de conversiune. Art. 7 și 8 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934.

1. — Art. 7 din legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934 atribue un caracter definitiv declarațiunilor făcute de debitori sub regimul legilor de asanare anterioare, fără să facă vreo distincțiune, dacă acele declarații au fost făcute de către un debitor izolat sau împreună cu alți debitori.

Prin urmare, declarația introdusă sub imperiul legii din 1932, deși făcută la un loc cu alți debitori, constituie totuși pentru fiecare din ei, o declarație definitivă, a cărei adăugire sau modificare nu mai este posibilă, așa că dacă totuși acești debitori vor introduce sub imperiul legii din 1934, o nouă declarație, ea nu poate fi ținută în seamă.

2. — Lipsa de declarațiune din partea unui debitor, făcând parte dintre debitorii cari, potrivit art. 8 din legea dela 1934, erau obligați a o face, are drept consecințe, conform art. 40 din aceeași lege, că raportul de obligații dintre debitori și creditorul față de care nu s'a făcut declarație, va fi guvernat și lichidat după regulile dreptului comun.

Curtea,

Asupra recursului făcut de către Ecaterina Ionescu-Cair, în contra deciziei civile nr. 362 din 7 Noembrie 1935, a Curții de Apel București s. I-:

Având în vedere deciziunea atacată din care rezultă: la 10 Iunie 1932 sub imperiul legii conversiunii din 19 Aprilie 1932, Ecaterina Ionescu-Cair a făcut o cerere de conversiune în care a semnat alături de ea și de fiicele sale Cecilia și Mireille, aceasta din urmă căsătorită azi Soare, omițând a trece între datorii suma de 230.000 lei, pe care o datora fiicei sale Mireille. La 5 Mai 1934, sub imperiul legii lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934, Ecaterina Ionescu-Cair a făcut o nouă declarație semnată numai de ea și prin care a precizat că își menține în totul prima cerere, mai adăugând printre creditori și pe fiica sa Mireille Soare, pentru suma de 200.000 lei.

La 15 Februarie 1935, Mireille Soare a intentat acțiune provocatorie în contra debitoarei sale Ecaterina Ionescu-Cair, cerând să se constate că aceasta a decăzut din beneficiile legii de conversiune, pentru că a omis cu rea credință să o treacă în prima declarație dată sub legea anterioară, declarație care este definitivă și după actuala lege. Prima instanță a admis acțiunea arătând în motivele sentinței că, potrivit dispozițiunilor art. 7 din legea din 1934, debitorii cari au făcut declarații de conversiune sub imperiul legilor anterioare, nu mai pot aduce niciun fel de modificare acelor declarații decât numai sub raportul rectificărilor de calcul, așa că modificarea pe care în speță a făcut-o debitoarea în 1934, prin indicarea reclamantei Mireille Soare, între creditorii săi, este cu

desăvârşire inoperantă şi deci rămâne în discuţie numai prima declaraţie din 1932, în care nefiind trecută această creditoare, urmează că debitoarea nu poate invoca faţă de ea beneficiul legii conversiunii. Făcând Ecaterina Ionescu-Cair apel în contra acestei sentinţe, Curtea de Apel Bucureşti s. I-a, prin deciziunea atacată, l-a respins ca nefondat, adoptând în totul motivele primei instanţe.

Văzând criticele aduse acestei soluţiuni prin motivul I de casare astfel formulat:

I. Exces de putere, eroare gravă de fapt, omisiune esenţială şi violarea art. 8 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole şi urbane din 7 Aprilie 1934.

Tribunalul Ilfov s. II-a admitând acţiunea provocatorie a fiicei mele, Mireille Soare, a constatat că nu beneficiaz de legea de conversiune din 7 Aprilie 1934, pentru creanţa sa, pe motiv că n'am indicat-o în declaraţia de asanare ce făcusem la Tribunalul Ialomiţa sub imperiul legii din 19 Aprilie 1932, şi că, prin urmare, conform art. 7 din legea din 7 Aprilie 1934, modificarea ce am făcut în 1934, este cu desăvârşire inoperantă. Făcând apel, am cerut Onoratei Curţi să reformeze sentinţa pe motiv că, sub imperiul legii din 19 Aprilie 1932, n'am făcut declaraţie personală de conversiune, căci cea depusă la Tribunalul Ialomiţa era o cerere colectivă, făcută împreună cu fiicele mele Cecilia Cair şi Mireille Cair, azi Soare, aşa că eram în drept ca sub imperiul legii din 1934, să fac o declaraţie personală în care să indic datoriile ce nu erau comune cu ale icelor mele. În consecinţă, ceream Curţii să constate că declaraţia ce am făcut în 1934, nu era o modificare a declaraţiei anterioare, ci o cerere nouă, care, conform art. 8 din legea din 7 Aprilie 1934, urma să şi producă toate efectele şi cu privire la datoria ce avea către d-na Mireille Soare.

Curtea de Apel, prin decizia atacată cu recurs mi-a respins apelul, adoptând pur şi simplu considerentele sentinţei tribunalului, fără să se ocupe de această obiecţiune precizată în faţa sa şi dovedită cu copia după declaraţia depusă la Tribunalul Ialomiţa în Iunie 1932. Tribunalul considerase în mod eronat această declaraţie colectivă, ca fiind făcută în numele meu personal, aşa că am cerut Curţii, ca asupra acestui punct să reexamineze actele depuse. Or, Curtea comite un înverdat exces de putere nepreocupându-se de această obiecţiune, care era de natură să învedereze susţinerea mea că neavând o declaraţie personală pentru datoriile personale făcută în 1932, eram în drept a face cerere conform art. 8 din legea din 7 Aprilie 1934, aşa că decizia sa urmează a fi censurată pentru omisiune esenţială, eroare de fapt şi violarea art. 8 din zisa lege.

Considerând că art. 7 din legea lichidării datoriilor dela 7 Aprilie 1934 prevede că pentru aplicarea acestei legi se consideră ca definitive declaraţiile de asanare făcute de debitori sub regimul legilor din 19 Aprilie 1932, 26 Octomvrie 1932 şi 14 Aprilie 1933, ele ne mai putând fi adăogate sau modificate în niciun fel, cu excepţiunea rectificărilor de calcul devenite necesare pe baza acestei legi;

Considerând că acest text al legii din 7 Aprilie 1934 atribue un caracter definitiv declaraţiilor făcute de debitori sub regimul legilor de asanare anterioare, fără a face vreo distincţie, dacă acele declaraţii au fost făcute de către un debitor izolat sau împreună cu un altul, sau alţi debitori la un loc;

Că, deci, faptul că un debitor a făcut, sub imperiul legii din 1932, o declaraţie colectivă la un loc cu un alt debitor, — cum este cazul în speţă cu recurenta

debitoare Ecaterina Ionescu-Cair, — acest fapt nu este de natură a conduce la concluzia, că un asemenea debitor ar trebui considerat că nu a făcut declaraţie sub imperiul legii din 1932, şi că deci, conform art. 8 din legea dela 7 Aprilie 1934, ar putea să facă el singur sub această din urmă lege o declaraţie valabilă; că, dimpotrivă, faţă de textul lipsit de orice distincţie în această privinţă al dispoziţiunilor legale sus citate, trebuie a se decide că în situaţia arătată, declaraţia introdusă sub imperiul legii din 1932, deşi făcută la un loc cu alţi creditori, constituie totuşi pentru fiecare din ei, o declaraţie definitivă, a cărei adăogire sau modificare nu mai este posibilă în niciun fel, aşa că dacă totuşi aceşti debitori vor introduce sub imperiul legii din 7 Aprilie 1934, o nouă declaraţie, ea nu va putea fi ținută în seamă;

Că, întru cât înaintea Curţii de Apel recurenta de azi a susţinut contrar principiilor sus expuse—ca atare noua declaraţie ar fi valabilă, conform art. 8 al legii din 7 Aprilie 1934, — această susţinere este neîntemeiată şi deci, deşi Curtea de Apel a omis să o examineze, ea nu a comis prin această o omisiune esenţială sau eroare gravă de fapt, ori exces de putere şi nici nu a violat art. 8 din legea dela 7 Aprilie 1934, — aşa că motivul I de casare este neîntemeiat.

Văzând motivul II de casare astfel formulat:

II. Violarea principiilor de drept care stau la baza legii pentru lichidarea datoriilor agricole şi urbane gresită interpretare a ei şi exces de putere.

Curtea de Apel prin deciziunea mai sus arătată a menţinut în totul sentinţa Tribunalului Ilfov s. II-a ne mai adăugând niciun considerent la cele ale tribunalului. Or, tribunalul scoate de sub beneficiul legii creanţa d-nei Mireille Soare, pentru motivul că această creanţă nu ar fi figurat în cererea colectivă de conversiune din 1932. Judecând astfel, atât tribunalul cât şi Curtea de Apel au violat principiile de drept care stau la baza legii pentru lichidarea datoriilor agricole şi urbane, pentru următoarele consideraţiuni: principiile care stau la baza legii sunt că toate datoriile debitorilor se vor plăti în conformitate cu această lege cu condiţia ca debitorul să îndeplinească cerinţele legii; apoi ca datoriile să fie anterioare datei de 18 Decemvrie 1931 şi în sfârşit ca aceste datorii să nu fie exceptate de lege. Eu îndeplinesc toate cerinţele legii: sunt debitoare agricolă aşa cum cere legea; datoria către d-na Mireille Soare este necontestat anterioară datei de 18 Decemvrie 1931, şi în fine această datorie nu este exceptată de lege. Cu toate că îndeplinesc toate aceste condiţiuni, tribunalul şi Curtea de Apel scot de sub beneficiile legii creanţa reclamantei pe consideraţiunea că ea nu a fost trecută în cererea de conversiune colectivă. Hotărînd astfel s'au violat principiile care stau la baza legii. Legea spune: toate datoriile debitorilor care îndeplinesc condiţiunile legii intră sub prevederile ei, cu două condiţii: să fie anterioare unei anumite date şi să nu fie exceptate de lege. O a treia condiţiune nu mai există în lege. Această a treia condiţie exista numai în legea din 1932, când este exact că trebuiau arătate toate datoriile, din cauză că această lege avea un plafon peste care dacă se trecea, debitorul nu mai putea beneficia de lege. În actuala lege, nu mai există acest plafon, deci nu mai există nici necesitatea declarării fiecărei datorii.

Astfel că vă rog să binevoiţi a vedea că motivul meu acesta este întemeiat şi vă rog să binevoiţi a mi-l admite ca atare.

Dar judecând şi hotărînd astfel, instanţele de fond comit şi un exces de putere, deoarece faptul de a exclude de sub

prevederile legii creanța reclamantei, egalează cu o decădere a mea din beneficiile legii; or, decăderile ca și nulitățile trebuiesc prevăzute de un text de lege; judecătorii nu pot prin apreciere să decreteze o decădere sau o nulitate.

Pentru ca să fiu decăzută dela beneficiul unei legi, trebuie ca, fie să nu îndeplinesc condițiunile cerute de lege, fie să nu mă conformez cerințelor ei. Or, eu am arătat mai sus că îndeplinesc condițiunile legii și că m'am conformat cerințelor ei, astfel că instanțele de fond numai cu exces de putere au exceptat creanța d-nei Mireille Soare de sub avantajele ce-mi acordă mie legea fapt pentru care vă rog a primi recursul meu, a casa decizia și în fond statuând, vă rog a respinge cererea reclamantei hotărînd că și creanței reclamantei i se aplică legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane.

Considerând că în cazul în care un debitor, făcând declarația ce i se impune prin lege, a omis cu toful să prevadă în cuprînsul ei pe un creditor, în asemenea situațiune nu poate fi vorba numai de simpla omisiune a unei datorii, care să justifice— o discuțiune asupra consecinței ce ar trage ea, ci ceea ce s'a omis este însăși facerea declarațiunei față de acest creditor;

Considerând că atare lipsă de declarațiune din partea unui debitor făcând parte din categoriile de debitori, cari potrivit art. 8 din legea dela 7 Aprilie 1934, erau obligați a o face, are drept consecință că, potrivit art. 10 din aceeași lege, raportul de obligații dintre debitori și creditorul față de care nu s'a făcut declarație, va fi guvernat și lichidat după regulile dreptului comun;

Că astfel fiind și întru cât, pe de o parte, în speță, în urma respingerii motivului I de casare, declarația, făcută sub imperiul legii asanării din 1932 de recurenta Ecaterina Ionescu-Cair, este definitivă, iar pe de altă parte, în acea declarație fiind constant în fapt, că ea nu a prevăzut printre creditori și pe intimata Mireille Soare, urmează în această situație și față de principiile sus expuse, că trebuie a se considera că recurenta, care intră în categoriile de debitori indicate de art. 8 din legea dela 7 Aprilie 1934, nu a făcut declarație față de creditoarea intimată, așa că admiterea de către instanța de fond a acțiunei provocatorii, intentată de intimată, este suficient justificată în baza acestui fapt;

Că în consecință soluțiunea instanței de fond chiar dacă nu este complet motivată, ea este exactă în drept și se menține în baza considerațiunilor sus expuse, cu care Inalta Curte poate complecta motivarea instanței de fond, pentru că ele consistă din simpla aplicare a unor reguli de drept la faptele constatate ale priciniei;

Că, deci, este neîntemeiat motivul II de casare prin care în mod greșit se susține că ceea ce s'ar imputa recurentei în speță de către Curtea de fond ar fi fost numai simplul fapt de a fi omis din declarația ei o datorie;

Că, dar, fiind neîntemeiate ambele motive de casare, recursul urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența din 25 Februarie 1936

Președenția d-lui CONST. GH. RĂTESCU, președinte

Gh. Negoescu cu Ministerul public

Decizia nr. 680 Dosar nr. 512/936

Mandat de arestare. Dacă nulitățile săvârșite cu ocaziunea confirmării anterioare mai pot fi invocate după ce a intervenit ulterior o nouă confirmare. Soluție afirmativă. Art. 97 și 113 pr. pen. și art. 289 din legea organizării judecătorești.

Pentru ca tribunalul să poată păși la confirmarea sau reconfirmarea mandatului, trebuie ca o atare măsură să fi fost cerută în prealabil printr'un raport al judecătorului de instrucție.

Prin raport în sensul legii nu se poate înțelege decât acela care să cuprîndă toate motivele pentru care judecătorul însărcinat cu instrucția cauzei socotește că detențiunea este necesară.

Formalitatea facerii raportului este după lege o condițiune esențială pentru valabilitatea confirmării și neîndeplinirea ei atrage nulitatea confirmării sau neconfirmării și în consecință mandatul de arestare devine caduc.

În atari cazuri un astfel de mandat nu mai poate fi reinviat prin reconfirmările intervenite posterior și deținerea preveniturii nu mai poate avea loc decât în baza unui nou mandat de arestare, dacă va fi indispensabilă instrucțiunii.

Curtea, în complexul de divergență prevăzut de art. 15 din legea sa organică, a luat în cercetare recursul făcut de Gh. Negoescu în contra deciziei cu nr. 98 din 1936 a camerei de punere sub acuzare a Curții de Apel din Chișinău, și anume căștiunea de a se ști dacă nulitățile săvârșite cu ocaziunea confirmărilor anterioare mai pot fi invocate după ce a intervenit ulterior o nouă confirmare a unui mandat de arestare.

Prezintă recurentul prin d. avocat Osvald Teodoreanu.

După citirea jurnalului de declararea divergenței.

S'a ascultat d. avocat Osvald Teodoreanu în susținerea recursului și

D-l procuror A. Căpățână în concluziunile puse pentru admiterea recursului,

Curtea,

Având în vedere că din deciziunea supusă recursului rezultă că, fiind sezisat cu cercetarea delictelor de fals și înșelăciune imputate, între alții, lui Gheorghe Gh. Negoescu, judecătorul de instrucție al cabinetului III de pe lângă Tribunalul Lăpușna a emis contra numitului mandat de arestare la 18 Noembrie 1935, confirmat de Tribunalul Lăpușna s. I prin jurnalul din 20 Noembrie 1935, menținut de camera de punere sub acuzare a Curții de Apel Chișinău, prin deciziunea nr. 931 din 1935;

Că, apoi, la 18 Decembrie 1935, tribunalul a reconfirmat mandatul pentru a doua, iar la 18 Ianuarie 1936 pentru a treia lună, prin jurnalul cu nr. 564 din aceeași zi, menținut de camera de punere sub acuzare a Curții din Chișinău, prin deciziunea cu nr. 98, din 23 Ianuarie 1936;

Că, în contra acestei deciziuni preveniturii a făcut recurs, în sprijinul căruia a formulat un motiv de casare prin care invoacă violarea art. 113 proc. penală și a art. 289 din legea organizării judecătorești, ne-

motivare și omisiune esențială, deoarece confirmarea a avut loc fără existența raportului judecătorului de instrucție, așa că recurentul nu mai putea fi deținut, iar tribunalul și camera de punere sub acuzare omit să se pronunțe asupra acestei chestiuni ridicate în fața lor;

Că, ulterior, cerându-se reconfirmarea pe a patra lună, la termenul de 21 Februarie 1936, fixat pentru judecarea recursului, această secțiune a constatat că s'a ivit divergență asupra unei chestiuni ce urmează a se soluționa în prealabil și anume dacă nulitățile săvârșite cu ocaziunea confirmărilor anterioare mai pot fi invocate după ce a intervenit ulterior o nouă confirmare, ca în speță.

Considerând că după ce art. 97 proc. penală prevede în alin. I că mandatul de arestare nu va fi menținut dacă, după cinci zile dela luarea interogatoriului, el nu va fi confirmat de tribunal, asupra raportului judecătorului de instrucție, ascultându-se inculpatul și ministerul public, art. 113 din același cod dispune că:

Dacă, în timp de o lună dela confirmarea mandatului conform art. 97, judecătorul de instrucție nu va statua asupra prevențiunii printr-o ordonanță de urmărire, prevenitul va fi pus în libertate, afară numai dacă tribunalul, constituit conform art. 97, asupra raportului judecătorului de instrucție, nu va decide motivat că există un interes pentru instrucțiune ca inculpatul să rămână sub detențiune preventivă. Tot astfel se va urma succesiv din lună în lună până la pronunțarea ordonanței definitive.

Că, de asemenea, art. 289 din legea organizării judecătorești prescrie în alin. I că :

Judecătorul de instrucție, care va fi emis un mandat de arestare, e dator ca în termen de trei zile dela luarea interogatoriului să refere tribunalului care în complexul său, de cel puțin doi judecători, va decide în camera de consiliu, după ce va asculta raportul judecătorului de instrucție, pe inculpat și pe ministerul public, dacă menține sau nu acel mandat. După o lună dela data primului mandat, tribunalul va decide din nou, motivat, observând aceleași forme, dacă în-cuviințează sau nu prelungirea detențiunii preventive, și așa înainte din lună în lună, până la darea ordonanței definitive.

Considerând că din aceste texte de lege reiese că pentru ca tribunalul să poată păși la confirmarea sau reconfirmarea mandatului trebuie ca o atare măsură să fi fost cerută în prealabil printr-un raport al judecătorului de instrucție ;

Că, prin „raport” în sensul legii nu se poate înțelege decât acela care să cuprindă toate motivele pentru care judecătorul însărcinat cu instrucțiunea cauzei socotește că detențiunea este necesară instrucțiunii, pentru că numai astfel tribunalul poate fi pus în măsură de a decide — față și cu actele din dosar — asupra menținerii detențiunii preventive; că, această formalitate a facerii raportului este după lege o condițiune esențială pentru valabilitatea confirmării sau reconfirmării și neîndeplinirea ei atrage nulitatea confirmării sau reconfirmării și în consecință mandatul de arestare devine *caduc*.

Considerând că în atari cazuri un astfel de mandat de arestare nu mai poate fi reînviat prin reconfirmările intervenite posterior, deținerea prevenitului în caz că va fi socotită indispensabilă instrucțiunii, ne mai putând avea loc decât în baza unui nou mandat de arestare;

Că astfel fiind, chiar dacă a intervenit posterior una sau mai multe reconfirmări, acestea nu pot fi de natură a face ca recursul contra deciziunii de reconfirmare anterioară să devină fără interes, dacă prin acest recurs se invoacă motive cari, de ar fi găsite întemeiate, ar atrage caducitatea mandatului și ca atare inexistența lui;

Că, dar, deși în speță, posterior reconfirmării mandatului pentru a treia lună, ar mai fi avut loc o nouă reconfirmare, totuși față cu motivul de casare invocat de recurent, acesta are interes să-și susțină recursul de față.

Considerând că, în speță, din actele din dosar se constată că un raport al judecătorului de instrucție în sensul art. 113 proc. penală și 289 din legea organizării judecătorești, pentru reconfirmarea care a avut loc atât anterior, cât și la 18 Ianuarie 1936, nu a existat, judecătorul de instrucție, prin adresa cu nr. 371 din 17 Ianuarie 1936 mărginindu-se a cere pur și simplu tribunalului reconfirmarea mandatului de arestare; că, deși atât oral înaintea tribunalului cât și prin memoriul înaintat camerei de acuzare, prevenitul recurent a invocat lipsa acestui raport, totuși nici tribunalul, nici camera nu se pronunță asupra acestei susțineri;

Că, prin urmare, în speță, neexistând raportul cerut de menționatele texte, reconfirmarea mandatului, conform celor mai sus expuse, devine fără bază legală, iar mandatul caduc, și în consecință recurentul nu mai putea fi deținut;

Că dar, în mod greșit și cu violarea legii, camera de punere sub acuzare a decis contrariul, așa că deciziunea astfel pronunțată urmează să fie casată fără trimitere, și a se dispune punerea în libertate a prevenitului dacă nu va fi deținut pentru alte cauze.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, cascadează fără trimitere, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența dela 30 Septembrie 1935

Președenția d-lui AL PERETZ consilier

Ștefan Dimulescu cu Ministerul de Justiție

Decizia nr. 1515 Dosar nr. 2697/933

Contencios administrativ. Acțiune pentru anularea unei hotărâri disciplinare definitive. Nerespectarea termenelor din art. 57 din legea statutului funcționarilor publici. Nu atrage nulitatea hotărârii comisiei disciplinare. Independența acțiunii disciplinare față de acțiunea penală. Consecințe. Art. 58 din legea statutului funcționarilor publici și art. 280 din legea org. judecătorești. Recuzarea membrilor comisiei disciplinare. Inadmisibilitate. Art. 274 și 276 pr. civ. și art. 128 din legea org. judecătorești.

1. — Potrivit art. 57 din legea statutului funcționarilor publici și art. 99 din regulamentul legii, funcționarul îndivuit poate fi suspendat înainte de a se pronunța comisiunea de disciplină, cu condiția că în termen de 30 de zile dela data suspendării să fie trimis înaintea comisiei care este obligată să-l judece în cel mult 2 luni. Nerespectarea acestor termene nu atrage nulitatea hotărârii comisiei de disciplină, ci dă numai dreptul funcționarului suspendat ca să solicite desființarea dispozițiunii administrative de suspendare.

Prin urmare, când nu este vorba de o acțiune în contencios pentru desființarea măsurii suspendării din serviciu pentru nerespectarea termenelor prevăzute de art. 57 și 99 sus vorbite, ci de o acțiune pentru anularea unei hotărâri disciplinare definitive, instanța de fond nu comite nicio violare a legii, respingând acest motiv de nulitate a hotărârii disciplinare.

2. — În principiu acțiunea disciplinară este independentă de acțiunea publică, astfel că achitarea penală nu poate avea nicio înrîurire obligatorie asupra celei disciplinare. Acest principiu este clar exprimat de art. 58 din legea statutului funcționarilor publici.

Prin urmare, instanța de fond nu violează art. 58 din legea statutului funcționarilor publici și art. 280 din legea de organizare judecătorească, atunci când decide că Ministerul de Justiție a putut să seziseze comisia disciplinară pentru judecarea unui grefier, fără să mai aștepte hotărârea instanțelor penale.

3. — Recuzarea prevăzută de pr. civ. nu-și găsește aplicațiunea decât nuamă atunci când membrii ordinului judecătoresc distribuiesc justiția, iar nu și în cazul când ei dau simple avize.

Curtea.

Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs se constată că Ministerul de Justiție pe baza unui raport al inspectorului judecătoresc a sezisat Parchetul Tribunalului Hotin ca să facă cercetări penale contra recurentului Stefan Dinulescu, fost prim grefier la Tribunalul Hotin, iar în același timp prin ordinul nr. 12.986 din 2 Iunie 1932 a dispus suspendarea recurentului din serviciu, sezisând și pe președintele Tribunalului Hotin ca să facă formalitățile pentru trimiterea sa în judecata comisiei disciplinare pentru fapte cari nu cadrează cu demnitatea pe care o ocupă; că instanța disciplinară fiind investită cu judecarea, a avisat să i se aplice recurentului pedeapsa excluderei din serviciu pe timp de 4 luni, pe care pedeapsă Ministerul de Justiție a și aplicat-o; că posterior aplicării acestei pedepse disciplinare, cercetările penale făcute pe baza anchetei preliminare a inspectorului judecătoresc s'au terminat cu punerea recurentului sub urmărire prin ordonană definitivă cu nr. 88 din 26 Iulie 1932 a cabinetului de instrucție Hotin pentru faptul de înșelăciune prevăzut de art. 332 și 333 cod. penal, iar după darea acestei ordonanțe definitive de urmărire, recurentul a mai fost pus sub urmărire și pentru faptul de fals în acte publice prin ordonanța de urmărire a cabinetului de instrucție Hotin cu nr. 110 din 27 August 1932, pentru cari fiind deferit și comisiei de disciplină, aceasta prin decizia cu nr. 5 din 31 Martie 1933 a avisat să i se aplice recurentului pedeapsa punerii în disponibilitate, pe considerațiunile pe care Ministerul de Justiție și le-a însușit aplicând această pedeapsă; că în afară de învinuirea de fals, care rezultă din ordonanța definitivă de urmărire, recurentul și-a compromis grav prestigiul său de prim grefier și și-a creat și o situațiune intolerabilă, față de magistratii tribunalului, pe care a căutat să-i compromită prin calomnii.

Că în contra decretului Regal cu nr. 1490 din 17 Mai 1933, prin care a fost pus în disponibilitate, recurentul a făcut acțiune în contencios, pe care Curtea de Apel i-a respins-o, iar în contra acestei hotărâri recurentul a făcut recurs prin care formulează patru motive de casare;

Asupra motivelor II și IV de casare în cuprinsul următor:

II. — Exces de putere, violarea art. 57, 58 din statutul funcționarilor publici art. 99 și 112 din regulamentul acestei legi, combinat cu art. 280 din legea de organizare judecătorească, confuziune și denaturare de acte.

a) Am susținut înaintea Curții de Apel Craiova prin motivul II al acțiunii în prim rând că trimiterea mea în judecata Comisiunii disciplinare a fost tardivă pentru motivul că nu a fost făcută în termen de 30 zile și judecat în cel mult 2 luni, art. 57 statut și 99 regulament și că trimiterea mea în judecata disciplinară de către d-l președinte al Tribunalului Hotin este făcută de o persoană fără calitate, motive ce le-am invocat și comisiei disciplinare cu petiția trimisă prin poștă dosar nr. 6844 din 1933 pag. 8, motive ce le întemeiam pe considerentul că dela data de 5 Septembrie 1932, când pârîtul Ministerul Justiției prin ordinul său nr. 69528 (dosarul ministerului pag. 34) adresat Tribunalului Hotin prin care îi face cunoscut că aducându-mi-se la cunoștință de către cabinetul de instrucție Hotin cu adresa nr. 5341, că mi s'a deschis acțiune publică pe baza ordonanței definitive nr. 110 nu pot fi reprimat în serviciu după expirarea primei pedepse de 4 luni, deoarece suspendarea din funcțiune fîntează conform art. 58 din statutul funcționarilor publici până la soluționarea în mod definitiv a procesului penal și până la 22 Decembrie 1932, când am fost trimis în judecata comisiei disciplinare (adresa Parchetului Hotin 8426 în dosarul nr. 6844, pag. 1) a trecut mai mult de 30 zile, iar Ministerul Justiției odată cu suspendarea nu m'a trimis în judecată — deci d-l președinte al Tribunalului Hotin nu mai avea calitatea să mă mai trimită în comisiunea disciplinară din moment ce Ministrul Justiției mă suspendase fără trimitere în comisia disciplinară calitatea și puterile d-lui președinte al tribunalului încetase față de măsurile luate de ministru care este șeful tuturor și al d-lui președinte.

b) Că subsemnatul fiind suspendat din serviciu de drept conform art. 58 din statut și 112 din regulament și de către Ministrul Justiției până la judecarea în mod definitiv a procesului penal, fără trimiterea în judecata disciplinară și cum suspendarea era de drept, comisia disciplinară Hotin nu mai putea să hotărască punerea mea în disponibilitate ci cel mult putea să avizeze pentru suspendarea mea provizorie ordonată deja de Ministrul Justiției prin ordinul nr. 69.528 invocat mai sus, până la judecarea definitivă a procesului penal după cum de altfel i-am și cerut în scris; deoarece este inadmisibil a se putea susține că intențiunea legiuitorului la făurirea art. 58 din statut a fost alta decât aceasta pe care noi o susținem pentru că nu se poate concepe că acum înainte de soluționarea definitivă a procesului penal comisia disciplinară Hotin să-mi aplice pedeapsa punerii în disponibilitate care a fost confirmată de d-l președinte al cărui anulare am cerut-o, iar după ce sunt achitat în procesul penal sunt trimis din nou conform art. 58 alin. 2 din statut și 112 din regulament la aceeași comisiune disciplinară care trebuie neapărat a fi sezisată a hotărâri asupra reprimării sau nereprimării în serviciu, decizie care de asemenea trebuie să fie confirmată de către ministrul pârît, într-o cât este definitivă și executorie conform art. 55 din statut sau vice-versa, acum imi aplici pedeapsa punerii în disponibilitate, iar dacă sunt condamnat în procesul penal, atunci dai decizie de destituire. În acest caz ne-am găsi în fața a două hotărâri — decizii disciplinare sau decrete regale, care s'ar bate cap în cap și prin urmare cu drept cuvânt am susținut și susținem cu tărie că atunci când un funcționar este trimis în judecată prin ordonanță definitivă a judecătorului de instrucție nu poate fi judecat disciplinar până ce mai întâi nu s'a soluționat defi-

nitiv procesul penal, căci altfel ne isbim de excepțiunea autorității lucrului judecat admisibilă după noi și în materie disciplinară ca și în orice altă materie și că este așa după cum noi susținem, mai este în ajutorul nostru și legea interpretativă a art. 58 din statut din anul 1933 când arată că nu se plătește salariu pe timpul suspendării cât durează procesul penal.

IV. Exces de putere și violare de lege art. 128 din legea organizării judecătorești, art. 274 și 276 cod. proc. civ.

Am susținut înaintea Curții de Apel Craiova prin acest al patrulea motiv că și în materie disciplinară strămutările judecării acestor acțiuni, deși nu sunt admisibile pentru suspiciune legitimă, însă recuzările judecătorilor sunt după noi admisibile în orice materie și prin urmare decizia disciplinară, nr. 5 din 1933 pusă în discuțiune și confirmată de decretul regal a cărui anulare am cerut-o și o cer, este isbită de nulitate deoarece a fost pronunțată de judecătorii Tribunalului Hotin care au fost recuzați de mine cum rezultă din cererea scrisă aflată în dosarul comisiei disciplinare nr. 6.844 din 1932 pag. 45, ce am trimis-o recomandat prin poștă pentru motivele, arătate în această cerere și cum rezultă și din decizia disciplinară nr. 3 din 1932 pag. 18 dosar, Ministerul când s'a recuzat d. jude Ivașcu și Pervcov care m'au judecat acum.

Or Curtea de Apel Craiova prin considerentele sale motivează împotriva vederilor membrilor comisiei disciplinare Hotin și anume că motivul meu de recuzare fiind întemeiat, deoarece membrii unei asemenea comisii pot fi recuzabili conform prevederilor regulilor din proc. civilă ale căror norme de recuzare din Cap. XV proc. civ. și art. 128 din legea organizării judecătorești sunt generice și referitoare la calitatea de a fi judecător, totuși motivează în partea II-a că această comisiune a fost îndreptățită să mă judece pentru considerațiuni pe deoparte că cererea mea de recuzare echivalează cu refuzul de a mă duce la judecată, iar pe de altă parte că a-și fi căutat să mă sustrag judecării prin faptul că am recurs la diferite mijloace ca strămutările proceselor penale pe care Înalta Curte de Casație și Justiție s. II mi le-a admis și astfel să pun pe judecătorii tribunalului în situațiune de a nu mai judeca acțiunea disciplinară.

Socotim că prin această motivare, Curtea de Apel Craiova, nefăcând altceva decât să-și însușească modul de argumentare al comisiei disciplinare Hotin, a comis și ea prin respingerea acestui motiv al acțiunii mele un exces de putere și violarea textelor de lege ce am invocat cu privire la recuzarea magistraților, căci admitând modul și motivele atât ale comisiei disciplinare cât și ale Curții de Ap. Craiova, ar însemna că atunci când o persoană este în conflict cu un judecător care-l judecă, să nu mai poată face uz de o asemenea cerere și să rămână partea impricinată la bunul plac al magistratului cu care se găsește în conflict fără să ia vreo măsură de apărarea intereselor lui; să facă vreo cerere primind judecata oricare ar fi ea, eludându-se astfel în mod evident legea, fără a se putea pune orice obstacol;

Că chiar dacă s'ar admite prin imposibil că hotărârile comisuniilor disciplinare nu ar avea caracterul unor hotărâri judecătorești și în lipsa de un text de lege expres în materie disciplinară în privința recuzărilor, socotim că din moment ce ele își produc un efect în dauna funcționarului judecat și îi produce o lezare în drepturile sale este ca și o hotărâre judecătorească care nu poate fi dată de judecătorul aflat în conflict cu impricinatul, cum este în speța mea și deci recuzarea este admisibilă și în această materie.

Având în vedere că prin aceste două motive de casare, recurentul susține că instanța de fond a comis:

1) un exces de putere și o violare a art. 57—58 din legea statutului funcționarilor publici și a art. 99 și 112 din regulamentul acestei legi combinat cu art. 280 din legea de organizare judecătorească, fiindcă trimiterea sa în judecata disciplinară nu s'a făcut în termen de 30 zile dela data suspendării din serviciu și nici judecata nu s'a produs în termen de 2 luni; că în afară de aceasta, dânsul fiind suspendat de drept din serviciu pe baza art. 58 din legea statutului funcționarilor publici comisiunea disciplinară nu putea să hotărască punerea sa în disponibilitate până ce mai întâi nu se pronunță instanțele penale; 2) că președintele nu mai avea calitatea să-l trimeată înaintea comisiei disciplinare, din moment ce ministrul îl suspendase fără a dispune trimiterea sa în judecarea comisiei disciplinare și 3) un exces de putere și o violare a art. 128 din legea de organizare judecătorească și a art. 274 și 276 proc. civilă, deoarece recuzarea fiind admisibilă și în materie disciplinară, instanța de fond numai cu violarea textelor citate nu a voit să lina seama de cererea sa de recuzare scrisă depusă la dosar;

Considerând că în conformitate cu art. 57 din legea statutului funcționarilor publici, în cazul când interesul serviciului sau al cercetărilor o cere, funcționarul învinuit poate fi suspendat înainte de a se pronunța comisiunea de disciplină cu condițiunea ca în termen de 30 zile dela data suspendării să fie trimis înaintea comisiei, care este obligată să-l judece în cel mult 2 luni;

Că, potrivit art. 99 din regulament, care explică și dezvoltă principiul sau norma de mai sus, nerespectarea termenilor arătate în art. 57 din lege, nu atrage după sine nulitatea hotărârii comisiei de disciplină, ci dă dreptul funcționarului suspendat, ca să solicite desființarea dispozițiunii administrative de suspendare;

Că însă întru cât în speță, nu este vorba de o acțiune în contencios pentru desființarea măsurii suspendării din serviciu pentru nerespectarea termenelor prevăzute de art. 57 din legea statutului funcționarilor publici și 99 din regulamentul acestei legi, ci de o acțiune pentru anularea unei hotărâri disciplinare definitive, Curtea de Apel nu a comis un exces de putere și nicio violare a acestor texte atunci când a respins acest motiv de nulitatea hotărârii disciplinare și deci prima parte a motivului II de casare bazată pe exces de putere și violarea art. 57 din legea statutului funcționarilor publici și art. 99 din regulament este nefondată;

Asupra celei de a doua părți a motivului II de casare privind violarea art. 58 din legea statutului funcționarilor publici și 280 din legea de organizare judecătorească;

Considerând că în principiu acțiunea disciplinară este independentă de acțiunea publică, astfel că achitarea penală nu poate avea nicio înrăurire obligatorie, asupra măsurilor disciplinare luate în contra funcționarului achitat; că, obiectul și scopul celor două acțiuni fiind cu totul diferite, inexistența culpabilității penale, nu atrage de drept nevinovăția disciplinară pentru stabilirea și aprecierea căreia legea prevede alte organe și alte criterii de judecată;

Că principiul independenței acțiunii disciplinare față de acțiunea penală rezultă clar din dispozițiunile art. 58 din legea statutului funcționarilor publici potrivit căruia achitarea funcționarului de către instanțele penale, nu împiedică organele disciplinare de a

examina din nou situațiunea de fapt, nu sub raportul culpabilității penale a celui achitat, ci din punctul de vedere al demnității privind continuarea serviciului și interesele corpului din care face parte, cum și din dispozițiunile art. 53 alin. ultim din aceeași lege, care prevede că și în cazul când funcționarul este achitat în penal, încă și atunci el poate fi pedepsit de organele disciplinare, cari sub raportul strict disciplinar al intereselor prestigiului corpului vor aviza dacă funcționarul mai poate fi menținut în funcțiune, astfel încât să poată îndeplini cu toată demnitatea și autoritatea cuvenită, serviciul ce i s'a încredințat;

Că astfel fiind și întru cât acțiunea disciplinară este independentă de acțiunea penală, Curtea de fond nu a comis violarea art. 58 din legea statutului funcționarilor publici sau o violare a art. 280 din legea organizării judecătorești atunci când a decis că ministerul a putut să sezise comisia disciplinară fără a mai aștepta hotărîrea instanțelor penale, așa că aceasta de a doua parte a motivului II de casare este de asemenea neîntemeiată; că de asemenea niciun text de lege nu oprește pe președintele tribunalului de a trimite pe funcționar înaintea comisiei de disciplină potrivit art. 53 din statutul funcționarilor publici pentru faptul că ministerul de justiție odată cu suspendarea n'a dispus și trimiterea sa la comisiunea disciplinară; că deci întreg motivul II de casare este nefondat;

Asupra motivului IV de casare:

Având în vedere că din deciziunea recurată se constată că instanța de fond nu a omis ca să se pronunțe asupra cererei de recuzare făcută de recurent înaintea comisiei de disciplină și nu a comis nicio violare a art. 128 din legea de organizare judecătorească și a art. 274 și 276 pr. civ. referitoare la recuzare, întru cât Curtea de apel judecând ca instanță de contencios administrativ, se pronunță și motivează în mod judicios că petițiunea de recuzare a întreg Tribunalului Hotin trimisă de recurent prin poștă, nu putea fi admisă, pe de o parte, fiindcă normele de recuzare prevăzute de procedura civilă nu și găsesec aplicațiunea decât numai atunci când membrii ordinului judecătoresc distribuiesc justiția, iar nu și în cazul când ei dau simple avize, iar pe de altă parte, pentru că și în fond cererea de recuzare nu este întemeiată, deoarece în realitate prin o asemenea cerere de recuzare îndreptată contra tuturor magistraților Tribunalului Hotin, recurentul nu urmărea decât intențiunea de a se sustrage dela judecata disciplinară și de a pune astfel pe magistrații tribunalului respectiv în imposibilitate de a putea să judece acțiunea disciplinară îndreptată în contra sa.

Că astfel fiind acest motiv IV de casare este de asemenea nefondat;

În privința motivelor I și III nepuțându-se întruni numărul legal de voturi s'a ivit divergență, asupra chestiunii de a se ști dacă recurentul putea fi trimis înaintea consiliului de disciplină pe baza actelor încheiate de organele represive sau dacă trebuia în prealabil îndeplinite pe calea administrativă formalitățile prevăzute de art. 54—58 din legea pentru statutul funcționarilor publici și s'au violat textele de lege și regulamente invocate în petiția de recurs, precum și asupra chestiunii, dacă recurentul a fost bine trimis înaintea comisiei de disciplină de către șeful autorității, fără să fi fost observate dispozițiunile art. 98

din regulamentul statutului funcționarilor publici violându-se și celelalte articole invocate de recurent.

Pentru aceste motive, Curtea respinge motivele II și IV de casare și declară divergență asupra motivelor I și III de casare.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența dela 27 Noembrie 1935

Președenția d-lui VESP. ERBICEANU, consilier

Aurel Mureșanu cu Ministerul de Justiție

Decizia nr. 1947 Dosar nr. 1085/935

Gardian la penitenciar. Condițiunile ce trebuie să îndeplinească pentru a fi definitivat și obține calitatea de funcționar public și stabilitatea. În ce cazuri poate avea acțiune în contencios. Art. 114 și 115 din legea pentru organizarea penitenciarelor; art. 10 și 11 din regulamentul corpului de gardieni, art. 1 și 4 din legea contenciosului administrativ.

Din textul art. 114 și 115 din legea pentru organizarea penitenciarelor și institutelor de prevențiune din 30 Iulie 1930 și art. 10 și 11 din regulamentul corpului de gardieni rezultă că, gardienii numiți prin actul de angajament cu titlu provizoriu, pentru a fi declarați definitiv trebuie să urmeze cursurile școlii speciale de gardieni și să dea examen. Ținerea acestui examen fiind numai una din condițiunile pentru confirmarea lor ca definitiv, condiția esențială fiind aceea ca Direcțiunea Generală a Inchisorilor să avizeze, în urma comunicării rezultatului examenului, la confirmarea cu titlu definitiv a celor reușiți. În lipsa acestei confirmări care trebuie să fie expresă, nici măcar trecerea stagiului de 3 ani, care formează termenul de angajament ca provizoriu în mod obligatoriu, nu poate conferi gardianului, în afară de calitatea de funcționar public, stabilitatea prevăzută de statutul funcționarilor publici.

Deci, recurentul neîndeplinind aceste condițiuni, potrivit art. 1 și 4 din legea contenciosului administrativ, nu poate avea acțiune în contencios.

Curtea,

Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs rezultă că, Curtea de Apel Cluj s. I-a a respins acțiunea în contencios administrativ, intentată de Mureșanu Aurel, fost gardian de închisoare, în contra Ministerului de Justiție, Direcția Inchisorilor;

Că, pentru a decide astfel, Curtea constată că reclamantul a fost numit gardian provizoriu la Institutul Corector Gherla pe ziua de 1 Iunie 1924, — la 29 Ianuarie 1927, este numit cu ordinul nr. 217 maestru de meserii, — la 1 Iulie 1929 demisionează și la 23 Iulie același an este numit gardian cl. I-a. Prin actul de angajament dat la 1 Septembrie 1931, reclamantul s'a angajat să servească ca gardian, pe timpul dela 1 Ianuarie 1931, până la 31 Decembrie 1933, — la 15 Octombrie 1933, prin decizia nr. 23117 din 1933 este îndepărlat din serviciu, pentru gravă și repetată neglijență în serviciu care a produs evadarea, — această măsură a fost luată în urma anchetei făcute de directorul institutului și a recunoașterii reclamantului a faptului evadării;

Că motivează Curtea, față cu dispozițiile art. 11 și 12 din regulament și art. 115 al legii 141 din 1929, spre a fi definitivat, un gardian, după 3 ani de ser-

viciu, având purtări bune și urmând cursurile unei școli speciale poate fi definitivat, — or în speță, după ultimul angajament din 1931, ne mai urmând nicio decizie de definitivare, reclamantul neavând stabilitatea, nu are acțiune în contencios administrativ;

Având în vedere motivele de casare astfel formulate :

Recursul mi-l bazez pe art. 30 pct. 5, 6 și 9 din legea pentru Curtea de Casație și Justiție.

Cu actele anexate la acțiune am dovedit că am fost numit la institutul corector Gherla în 1 Iunie 1924 și de atunci am funcționat neîntrerupt până la 9 Octombrie 1933, când am fost destituit din funcțiune.

1. — În 1 Ianuarie 1927 am fost avansat de maestru, iar în 23 Iulie 1929 de gardian cl. I. Toate aceste avansări — chiar fără nicio decizie de definitivare în funcțiune, constituiesc un act de definitivare, astfel că eu sunt funcționar care mă bucur de stabilitatea prevăzută de art. 7 din statutul funcționarilor publici.

2. — Eu fiind numit înainte de 30 Iulie 1929, apariția legii pentru organizarea penitenciarelor, dispozițiile acestei legi nu pot fi aplicate mie, astfel că Curtea de apel numai cu violarea textelor de lege mai sus menționate a dat decizia de respingerea acțiunii mele.

Considerând că în principiu gardienii penitenciarelor nu pot fi considerați funcționari publici, deoarece dânsii fiind angajați printr'un act denumit „act de angajament”, sunt excluși, prin dispozițiunile art. 2 din legea pentru statutul funcționarilor publici, de a intra în prevederile numitei legi, — situațiunea lor fiind reglementată de legile lor speciale și anume: legea pentru organizarea penitenciarelor și institutelor de prevențiune din 30 Iulie 1929 și regulamentul corpului de gardieni din 24 Ianuarie 1928;

Având în vedere că art. 114 din legea pentru organizarea penitenciarelor și institutelor de prevențiune din 30 Iulie 1930 prevede că gardienii vor fi numiți conform dispozițiilor regulamentului corpului de gardieni;

Că, art. 115 din aceeași lege prevede că, primii gardieni și gardienii vor fi declarați definitivi în funcțiunile lor, numai după absolvirea școalelor speciale ce se vor creea, potrivit nevoilor serviciului, pe lângă unul din penitenciarele din țară;

Considerând că art. 10 din regulamentul corpului de gardieni prevede că gardienii vor fi numiți provizoriu în baza unui act de angajament prin care se obligă să servească 3 ani — după expirarea cărui termen dobândesc calitatea de funcționari publici și se vor bucura de dispozițiunile prevăzute în statutul funcționarilor și legea pensiilor; cei cari sunt însă rău notați nu vor dobândi calitatea de funcționari publici, urmând a fi puși în disponibilitate;

Că, art. 11 din același regulament prevede că pentru instruirea atât a primilor gardieni, cât și a gardienilor aflați în funcțiune la punerea în vigoare a acestui regulament, cât și a celor numiți în urmă, se vor înființa școli, pe lângă închisorile care se vor determina de către Direcțiunea Generală; iar art. 12 prevede că, după terminarea cursurilor școlare, gardienii vor fi supuși la un examen scris și oral. — iar rezultatul examenelor se va comunica Direcțiunei Generale care va aviza la confirmarea cu titlu definitiv a celor reușiți;

Considerând că, din combinarea și interpretarea textelor de lege și regulament mai sus enunțate, rezultă că gardienii numiți prin actul de angajament cu titlu provizoriu, pentru a fi declarați definitivi, trebuie să urmeze cursurile școalei speciale și să dea examen, — trecerea acestui examen fiind numai una din condițiunile pentru confirmarea lor ca definitivi, — condiția esențială fiind aceea ca Direcțiunea Generală să avizeze — în urma comunicării rezultatului examenului — la confirmarea cu titlu definitiv a celor reușiți, — în lipsa acestei confirmări, care trebuie să fie expresă, nici măcar trecerea stagiului de 3 ani, — care formează termenul de angajament ca provizoriu în mod obligatoriu — neputând conferi gardianului în afară de calitatea de funcționar public, stabilitatea prevăzută de statutul funcționarilor publici;

Considerând că, în speță, Curtea de fond, constatând în fapt că reclamantul n'a îndeplinit condițiile cerute de lege și regulament, vorbite mai sus, adică n'a urmat cursurile școalei speciale și nici n'a dat examen, căruia să-i urmeze decizia de definitivare din partea Direcțiunei Generale, — în atare situațiune, printr'o bună aplicare a principiilor de drept i-a respins acțiunea în contencios, — acțiune de care — potrivit art. 1 și 4 din legea contenciosului administrativ — nu pot uza decât funcționarii publici definitivi, cari se bucură de stabilitate, ceea ce nu e cazul recurentului;

Considerând că, în ce privește susținerea recurentului că fiind numit înainte de 30 Iulie 1929, — când a apărut legea pentru organizarea penitenciarelor, — dispozițiile acestei legi nu-i pot fi aplicabile, astfel că, Curtea de apel numai cu violare de lege i-a respins acțiunea, — urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, întru cât numitul angajat prin act de angajament la 1 Septembrie 1931, este supus dispozițiilor legii pentru organizarea penitenciarelor precum și a regulamentului corpului de gardieni, a căror bună aplicare a făcut Curtea de apel în speță;

Că dar, motivele de casare sunt neîntemeiate, așa că recursul urmează a se respinge ca alare.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

JURISPRUDENȚA STREINĂ REZUMATA

CASATIA ITALIANA I, 2 Martie 1936

Societate. Raporturi interne și externe. Condițiuni necesare existenței ei. Profit. Repartizarea între soci.

În raporturile interne poate exista o societate chiar neregulată între un soț aparent și unul ocult, deși în relațiunile exterioare nu au manifestat cu terții o activitate socială.

O asemenea manifestare exterioară are importanță numai la societățile neregulate, pentru fixarea responsabilității pe care nu numai socii, dar și promotorii, administratorii și toți aceia care operează în numele societății o contractează în mod nelimitat față de terți; în ce privește raporturile interpartes, ceea ce interesează este legătura socială existentă.

Nu se poate nega existența societății comerciale când ti-

tularul exclusiv al întreprinderii apare ca atare față de terți, și o asemenea împrejurare nu o transformă societatea în asociație în participare, deoarece aceasta e caracterizată prin lipsa unui fond social și a oricărei personalități juridice distincte de aceea a soților.

Beneficiul se împarte în măsura aportului fiecăruia, aiară dacă contractul determină partea fiecăruia, pe alte baze (Massim. Foro it. 1936 p. 142).

CASAȚIA ITALIANA I, 2 Martie 1936

Tutelă. Protutor. Reprezentanța minorului.

Protutorul poate să asume reprezentanța minorului numai în cazurile determinate stabilite de lege și anume când interesul minorului este în opoziție cu acela al tutorului și când tutela este vacantă sau părăsită. În acest caz protutorul trebuie să ia măsuri pentru numirea unui nou tutor și puterea lui e limitată numai la acte conservatorii și administrative care nu suferă întârziere.

Reprezentanța minorului însoțită de protutor afară de cazurile arătate, nu poate fi acoperită printr-o deliberare a consiliului de familie (Massim. Foro it. 1936, p. 141).

CASAȚIA ITALIANA I, 2 Martie 1936

Obligațiuni și contracte. Materie comercială. Termen esențial.

Un termen cu caracter peremptoriu, este admisibil și în materie comercială, dacă intenția contractanților s'a manifestat în acest sens. Caracterul esențial al termenului pus într'un contract poate să rezulte din voința părților sau din natura sau din conținutul obligațiunii.

Convingerea judecătorului, dedusă din interpretarea contractului, nu este supusă cenzurei Curții de Casație (Massim. Foro it. 1936 p. 141).

CASAȚIA ITALIANA II, 28 Februarie 1936

Vânzare. Plata la domiciliul vânzătorului. Prescripție. Vânzare dela o piață la alta. Denunțarea vișilor aparente. Termen. Prescripție. Acte întrerupătoare.

Faptul că într-o vânzare-cumpărare s'a stabilit ca plata să se efectueze la domiciliul vânzătorului nu împiedică năsterea creditului din momentul sosirii mărfurilor la cumpărător; în același moment începe prin urmare să curgă termenul de prescripție.

Termenul de 2 zile, fixat de art. 70 c. com. pentru denunțarea viciilor aparente la vânzările dela o piață la alta, nu are niciun efect asupra termenului la care scade obligațiunea de a plăti și care rezultă din contract sau din lege.

Nu întrerupe prescripția o manifestare de voință, care nu conține cel puțin implicit, invitația de a plăti (Massim. Foro it. 1936, p. 137).

CASAȚIA ITALIANA II, 2 Martie 1936

Asigurare. Subrogare. Risc. Limitare. Excludere.

Condițiunea indispensabilă, pentru ca asiguratorul să poată exercita acțiunea de regres contra terțului, pe baza art. 462 cod. com. (438 it.) este ca asiguratul să fi primit plata indemnizației.

Terțul devine deci debitor al asiguratorului numai când asiguratul a fost despăgubit; până atunci el rămâne debitor direct al asiguratului.

În virtutea art. 445 c. com. (420 it.) care lasă la facultatea părților să indice riscurile pe care asiguratorul înțelege

să le ia asupra lui, părțile pot să reducă acele riscuri la un număr minim și să fixeze un mare număr de cazuri de excludere sau de liberațiune, în care asiguratorul să nu fie ținut la plata sumei asigurate.

Elementul necesar pentru existența contractului de asigurare este ca asiguratorul să-și asume sarcina unui risc care să existe în realitate părțile fiind libere să-i fixeze măsura.

Judecătorul va examina dela caz la caz dacă clauzele convenite reduc sau exclud existența oricărui risc; în ultimul caz, contractul fiind fără obiect, nulitatea lovește însăși convenția și nu numai clauza (Massim. Foro it. 1936, p. 143).

CURTEA DIN ALEXANDRIA, 10 Ianuarie 1935

Un creditor nu poate prin inacțiunea sa să lase să se acumuleze daunele de întârziere.

Între părți s'a stipulat că, dacă lucrările nu sunt gata la o anumită dată, se va datora o indemnitate determinată la o anumită sumă pentru fiecare zi de întârziere. Cererea în justiție s'a făcut mai târziu. Curtea din Alexandria asupra acestei chestiuni a statuat că proprietarul putea să cheme în judecată pe debitor mai de vreme și să-și execute lucrările printr'un alt întreprinzător. Neprocedând în acest fel era o imposibilitate de a fi aplicată riguros clauza penală, astfel că prejudiciul trebuia apreciat *ex aequo et bono* (Din Rev. trim. de dr. civ. 1935, nr. 3, pag. 695).

NOTA. — Teoria abuzului de drept își găsește numeroase aplicații în fața instanțelor judecătorești.

O aplicație a acestei teorii se vede făcută și în decizia mai sus rezumată.

Creditorul din această decizie ceruse în fața justiției ca debitorul să fie obligat la indemnitatea de atât pentru fiecare zi de întârziere, fiindcă angajamentul acestuia, ca să efectueze o lucrare până la o anumită dată, nu a fost respectat. Creditorul însă a făcut această acțiune mult mai târziu. El nici nu căutase să angajeze pe un alt întreprinzător ca să termine lucrarea. Chestiunea care se pune astfel Curții era dacă creditorul putea să ceară ca să opereze clauza penală din convenția părților, sau dacă această clauză nu mai putea să opereze în toată rigoarea ei, din cauză că și creditorul era în culpă, fiindcă nu a făcut acțiunea mai de vreme și nici lucrările nu le-a executat printr'un alt întreprinzător.

Curtea s'a oprit la această din urmă soluție. Este de sigur soluția cea justă. Creditorul nu putea să ceară respectarea clauzei penale, când situația debitorului devenea împovăraătoare prin fapta creditorului. Exercițiul dreptului creditorului devenea abuziv, când acesta cerea ca să fie respectată clauza penală pentru un timp îndelungat.

O speță asemănătoare cu cea rezumată mai înainte s'a prezentat și în fața Trib. Ilfov s. I com. Tribunalul pentru a înlătura obligația debitorului de a plăti atât pentru fiecare zi de întârziere, a considerat că în convenția părților nu s'a înserat o clauză penală, ci o clauză de daune cominatorii.

Considerând, spune tribunalul, că dispozițiile art. 1087 cod. civ. potrivit cărora cuantumul daunelor cuprinse în clauza penală nu se pot nici mări, nici micșora, nu sunt aplicabile decât în ipoteza în care cuantumul integral a fost stabilit în chiar momentul încheierii convențiunei, căci numai în acest caz dauna stipulată apare ca unică și exclusivă sancțiunei cuvenite a neîndeplinirii obligațiunei, iar nu și în cazul în care ca în speță daunele fiind stipulate pe viitor pe

fiace zi de întârziere, în afară de caracterul lor de sancțiune sub formă de clauză penală, au un caracter pronunțat de constrângere (v. sent. nr. 432 din 1935 în *Dreptul*, 1935, pag. 182).

Motivarea aceasta însă nu satisface. Este eronat a se spune că o clauză penală trebuie să cuprindă numai o sumă forfetară. Clauza penală poate să cuprindă și o sumă, datorată pentru fiecare zi de întârziere. Și lucrul acesta l-au făcut părțile în speța supusă judecării tribunalului. Părțile au inserat o clauză penală în convenția lor.

Soluția tribunalului se vede însă că a fost determinată de starea de fapt a litigiului. Pretențiunile creditorului apăreau excesive. Rezultă aceasta din următorul considerent:

Conștient că în speță, pentru neterminarea unor lucrări în valoare de 240.000 lei se pretind daune care exced un milion lei, când prin raportul de expertiză întocmit în cauză se constată că prețul lucrării neterminate este de lei 93.000, deci o sumă disproporționat mai mică în raport cu cuantumul pretențiilor formulate.

Tribunalul pentru a nu sancționa clauza din convenția părților, prin care părțile ar fi trebuit să plătească mai mult de un milion, pentru unele lucrări al căror cost era de 93.000 lei, mai spune:

Având în vedere că această soluțiune se impune și pentru considerațiunea că în speță, reclamantii singuri au întârziat efectuarea lucrărilor timp de un an, deci prin faptul propriu au provocat îngreunarea obligațiunei de desdăunare a părților, cum și disproporția între cuantumul daunelor și prejudiciul real suferit.

Socotim motivarea aceasta exactă. Prin ea s'a făcut aplicația teoriei abuzului de drept. Creditorul nu putea să ceară niște daune care au devenit excesive din cauza sa. Tribunalul putea să rețină numai această motivare, în sprijinul soluțiunei sale, iar nu să vadă în clauza prevăzută în convenție o clauză de daune cominatorii, când părțile au convenit la înserarea unei clauze penale.

Asupra chestiunei a se mai vedea și observațiile d-lui *Demogue* în *Rev. Trim.*, la pagina sus arătată.

HARITON UDREA.
Magistrat

C. APEL AIX s. I-a, 11 Iunie 1935

Asigurare contra furtului. Abuz de încredere. Deteriorare. Situația obiectului riscului. Sediul principal al întreprinderii asiguratului, sau sucursalei. Nu se face nicio deosebire. Risc garantat.

Furtul presupunând luarea lucrului altuia, în afara oricărei participări a victimei și împotriva voinței sale, dă loc unui risc a cărui apreciere depinde de condițiunile și de locul în care se află obiectul asigurat și susceptibil de a fi furat. De aceea, asiguratul e obligat să localizeze obiectul pe care îl asigură. Această localizare a riscului, când e vorba de furt, e imposibilă când e vorba de riscul de abuz de încredere, acest delict presupune violarea unui contract juridic (mandat sau alt contract prevăzut de art. 408 c. pen. fr. (art. 322 c. pen. rom.) datorită căruia autorul delictului a devenit posesorul regulat al lucrului deturnat în detrimentul victimei.

Rezultă de aci, mai ales când reese din poliță că riscul de abuz de încredere e acoperit în modul cel mai larg și mai general, că asiguratul trebuie să garanteze deturnările făcute de funcționarii asiguratului în orice loc ar fi, mai ales

într-o sucursală, sau alt undeva, deoarece locul delictului nu poate fi fixat dinainte, spre deosebire de furt care nu se poate produce decât la locul unde se află obiectul asigurat (Sem. jur., 1935, nr. 1478).

C. AP. GRENOBLE s. I-a, 13 Iunie 1935

Expert. Expertiză. Misiune. Limite. Anchete. Designarea unui medic. Nulitate. Culpă victimei. Copil. Lipsă de supraveghere. Responsabilitate împărțită.

1. — Judecătorii nu pot consimți o delegațiune generală a puterilor, instituind paralel cu legea un organ neprevăzut de ea, substituind astfel o expertiză unei anchete, înconjurată cu garanțiile codului de procedură civilă.

Prin urmare, ei nu pot da unui expert misiunea de a interoga martorii unui accident de automobil și de a proceda la o adevărată anchetă pentru a determina responsabilitățile.

Expertul nu se poate întemeia pe declarații orale decât cu condiția ca aceste declarații să nu aibă valoarea unor marturii și să nu aibă ca scop decât precizarea sau verificarea propriilor sale constatări materiale și tehnice, iar nu de a procura elementele esențiale ale concluziilor sale.

Expertul, din propria sa inițiativă, nu poate însărcina un medic să examineze victima și să alcătuiască un raport pentru a se întemeia pe el în a sa evaluare a prejudiciului, judecătorul singur având calitatea de a alege un expert medical.

Părțile nu pot, chiar prin consimțământ expres, să încredințeze unui expert, care n'are în afară de aceasta caracterul unui arbitru, puterile și responsabilitatea pe care legea le rezervă jurisdicțiunilor regulate în limitele competenței lor.

2. — E caz de împărțire a responsabilității, cu toate că victima e un copil a cărui imprudență a fost în parte cauza accidentului, lipsa de supraveghere atrăgând responsabilitatea tatălui (*Dalloz*, hebdom., 1935, p. 469).

C. APEL PARIS s. VII, 26 Octombrie 1935

Novatiune. Titluri. "Subscripție. Absența efectului novator. Acțiune pentru plata biletelor de bancă. Prescripție. Acțiunea pentru plata mărfii. Primire.

1. — Reglementarea obligației pe care o contractă cumpărătorul prin subscripție a unor titluri nu e decât un fel de plată care nu permite să presupui că părțile au vrut să stingă vechea datorie și care nu răpește creditorului dreptul de a-și valorifica aceasta.

2. — În consecință, remiterea acestor titluri n'a produs novatiunea datoriei originare și, prescripțiunea fiind câștigată cu privire la plata titlurilor, vânzătorul poate oricând reclama prețul mărfurilor (*Dalloz*, hebdom., 1935, p. 312).

A apărât:

LEGEA LICHIDĂRII DATORIILOR AGRICOLE ȘI URBANE din 7 Aprilie 1934, adnotată cu jurisprudența a zi de *Marin D. Stănescu*, doctor în drept, judecător de ședință în Trib. Constanța

Lucrarea are 270 pagini și cuprinde: Textul legii, al regulamentului, modificările aduse legii prin legea Creditului din 20 Aprilie 1935, circulări ministeriale, deciziunile Com. Centrale a Timbrului, Comentariul și jurisprudența la zi (până la 10 Mai 1935) pe articole.

Lucrarea se poate procura dela librăriile din București și dela autor. Preț 100 lei